BaBe!

godišnje izvješće

2019.

UVOD

Poput većine država članica Europske unije, Hrvatska je prema podacima EIGE-ovog Indeksa rodne ravnopravnosti u 2019. godini ostvarila jedva primjetan napredak u području ženskih ljudskih prava i rodne ravnopravnosti. Malo je članica koje se ravnopravnosti primiču željenim tempom, no zaključak EIGE-a o sporosti pozitivnih promjena na razini EU posebno se odnosi na države poput Hrvatske, čiji indeks od 55.6 pada daleko ispod ukupnog europskog prosjeka (67.4). Uz lošu početnu poziciju i posebno nizak indeks političke, ekonomske i društvene moći žena, Hrvatska je zauzela zabrinjavajuće nisko 22. mjesto na ljestvici zemalja EU i time još jednom opravdala zahtjeve dionika/ca civilnog društva za sustavnim promjenama u području rodnih politika.

Nedostatak mehanizama borbe protiv nasilja

Društvena klima u Hrvatskoj odražava se u globalnoj perspektivi porasta nasilja, stoga je sve naglašenija potreba za iznalaženjem mehanizama borbe protiv govora mržnje, dezinformacija i fizičkog nasilja nad ženama i manjinskim skupinama. Slučaj grupnog silovanja maloljetnice u okolici Zadra i odluka istražnog suca Županijskog suda u Zadru o puštanju osumnjičenika da se brane sa slobode, u neposrednoj blizini žrtve, ponovno nas je suočio s manjkavošću i neujednačenom praksom pravosuđa Republike Hrvatske te ukazao na institucionaliziranost patrijarhalnih obrazaca kojima se učvršćuju mitovi o rodno uvjetovanom nasilju, kao i na nedovoljnu osposobljenost pravosudnih, policijskih i drugih stručnjaka/inja za rad sa žrtvama rodno-uvjetovanog, obiteljskog i seksualnog nasilja. Oštre reakcije medija i udruga za zaštitu ljudskih prava žena, uključujući B.a.B.e., pogodovale su građanskoj mobilizaciji u obliku prosvjeda „Pravda za djevojčice!“, organiziranih diljem Hrvatske. Kao jedna od posljedica građanskog pritiska, ali i ratifikacije Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, revidirani su pravni okviri zaštite žena od obiteljskog i seksualnog nasilja, uslijed čega su donesene izmjene Kaznenog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji. Ovim izmjenama izbrisano je kazneno djelo spolnog odnosa bez pristanka (koje se sad kvalificira kao silovanje), a propisane kazne za silovanje su se postrožile. Time je svakako napravljen značajan korak ka većoj zaštiti žrtve, no još uvijek ostaje problem nedovoljne senzibiliziranosti stručnjaka/inja u pravnom sustavu (koja često vodi u sekundarnu viktimizaciju žrtve tijekom postupka) te nedostatka standardiziranih kriterija za pravovremene i adekvatne presude. Ovaj je problem ponovno utvrđen krajem godine, kada je sud oslobodio policijskog službenika jer se spolno uznemiravanje kolegice, iako utvrđeno, dogodilo "samo jednom". Počinitelju (a i društvu u cjelini) time je poslana jasna poruka da je ponašanje karakterizirano zloupotrebom položaja moći i narušavanjem autonomije i sigurnosti druge osobe prihvatljivo, ukoliko nije doseglo nejasnu granicu učestalosti i intenziteta koja nema nikakve veze s iskustvom same žrtve.

Kažnjavanje seksualnih delikata samo je jedna u nizu mjera potrebnih za prevenciju i suzbijanje nasilja nad ženama. U Hrvatskoj izostaje interdisciplinarni pristup borbi

protiv rodno-uvjetovanog i obiteljskog nasilja, koji bi obuhvaćao uhodanu međusektorsku suradnju u radu sa žrtvama nasilja i kvalitetne odgojno-obrazovne programe prevencije. Razvoj takvog pristupa također je pretpostavljen Istanbulskom konvencijom, kojom se Republika Hrvatska obvezala na promicanje ravnopravnosti spolova i nenasilja u najranijim fazama života građana/ki te na razvoj bliske suradnje stručnjaka iz različitih sektora, s ciljem razvoja učinkovitih mehanizama borbe protiv rodno uvjetovanog nasilja. Nažalost, malo je koraka poduzeto u smjeru implementacije Konvencije, što se svakako odrazilo na općem stanju zaštite ljudskih prava i standarda nenasilja u društvu.

U skladu sa smjernicama Istanbulske konvencije, Vlada je inicirala otvaranje novih skloništa za žrtve obiteljskog nasilja u 6 županija koje nemaju niti jedno, no time su se potegnula i pitanja dugoročnog financiranja koje je nestalno i nedostatno za ostvarenje prihvatljivih uvjeta smještaja i rada osoblja ne samo u novim, već i u postojećim skloništima. Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova u više je navrata posebno upozorila na zanemarenu ulogu lokalne i regionalne samouprave u osiguravanju održivosti rada skloništa, a potkrijepila je to rezultatima istraživanja vlastitog ureda, prema kojima je vidljivo da županije za financiranje rada skloništa izdvajaju tek između 0,01% i 0,16% vlastitog proračuna. Na probleme s osiguravanjem dugoročnog financiranja nailazimo i kod pokretanja besplatne 24-satne linije za pomoć žrtvama i svjedocima/kinjama nasilja u sklopu projekta „Zaustavimo nasilje nad ženama i nasilje u obitelji – Za nasilje nema opravdanja". Iako je postojanje kvalitetne linije koja radi 24 sata/7 dana u tjednu nužno, za nju su zasad tek osigurana sredstva u trajanju projekta (26 mjeseci). Uzevši u obzir da je Istanbulska konvencija ratificirana 2018. godine, radi se o zaista malim pomacima s potencijalno velikim problemima.

Inzistiranje na tradicionalnim rodnim ulogama

Uz zakonske izmjene postignuti su drugi manji pomaci pa su tako prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ove godine žene prvi puta dobile prosječne mirovine veće od muškaraca (dosad je slučaj uvijek bio obrnut) zahvaljujući, između ostalog, stažu priznatom za svako rođeno ili posvojeno dijete. Time je na institucionalnoj razini priznat neplaćeni i često nevidljivi rad koji žene tradicionalno obavljaju u privatnoj sferi, no, iako se ova mjera podjednako odnosi na očeve koji koriste rodiljni dopust, ona nije značajno doprinijela uspostavljanju ravnoteže između privatnog i poslovnog života muškaraca i žena. I u ovom području dubinske promjene moraju proizlaziti iz promjena tradicionalnih rodnih stavova i predrasuda, koje bi bile usmjerene na uklanjanje „privatnog patrijarhata", odnosno postizanje ravnopravnog statusa muškaraca i žena u obiteljskim odnosima te njihove podjednake participacije u obiteljskim i kućanskim obvezama. Međutim, najnovija istraživanja ipak pokazuju da hrvatsko društvo pokazuje znakove retradicionalizacije po pitanju rodnih odnosa, što je vidljivo iz činjenice da 58% ispitanika/ca smatra da je

prirodno da muškarac preuzima vodeću ulogu u odnosu na ženu, a čak 80% vjeruje da su žene po svojoj prirodi sposobnije odgajati djecu[1].

Unatoč brojnim javnim raspravama o negativnim demografskim pokazateljima i političkim naporima za demografsku obnovu, Vlada Republike Hrvatske još uvijek nije prepoznala zaštitu ženskog reproduktivnog zdravlja i ostalih ljudskih prava žena kao jedan od temeljnih koraka za uspješnu populacijsku politiku. Nedostatak zdravstvenog odgoja u školama, izostanak akcijskog plana za reproduktivno zdravlje (kojim bi se trebalo suzbiti opstetričko nasilje i regulirati uvjeti u rodilištima) te nedovoljna dostupnost kontraceptivnih sredstava i pobačaja značajne su prepreke za sigurno planiranje obitelji i zdravlje majki i djece. Sprega nacionalizma, klerikalizma i patrijarhalne kulture u Hrvatskoj kontinuirano doprinosi reduciranju društvene uloge žene na reproduktivnu funkciju i posljedičnom negiranju ženskog dostojanstva, neovisnosti i prava na izbor. Ova situacija uzrokuje nepovoljne egzistencijalne uvjete žena i smanjuje kvalitetu života čitavih obitelji, što može samo doprinijeti trendu iseljavanja stanovništva.

U veljači 2019., Europski parlamentarni forum (EPF) objavio je Atlas kontracepcije – grafički i statistički prikaz nacionalnih politika koje se tiču dostupnosti kontraceptivnih sredstava, prema kojemu je Hrvatska ostvarila ukupan rezultat od 57,9%. Time je svrstana u donji europski prosjek (kategoriju koja uključuje Ukrajinu, Tursku, Italiju, Švicarsku, Dansku i Latviju), što upućuje na značajan prostor za poboljšanje politika čija je uloga zaštita reproduktivnog zdravlja te osiguravanje dostupnosti informacija i savjetodavnih usluga u području planiranja obitelji. U atlasu je posebno istaknuta potreba za većom dostupnošću informacija za adolescente te online podataka o broju/vrstama i cijenama kontraceptivnih sredstava, kao i mjestima na kojima ih je moguće nabaviti. Valja napomenuti da nedovoljna zaštita reproduktivnog zdravlja žena u praksi ipak narušava naizgled zadovoljavajuće stanje koje se odražava u službenim državnim politikama. Tome između ostalog svjedoče preliminarni rezultati istraživanja Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova o praksi zdravstvenih ustanova po pitanju osiguranja dostupnosti pobačaj, prema kojima 58,8% od 371 ispitanih djelatnika/ca, ovlaštenih za obavljanje pobačaja, tu uslugu ne obavlja zbog priziva savjesti (što ukazuje na porast u odnosu na 2014. godinu). Žensko reproduktivno zdravlje dodatno je ugroženo neprimjerenim uvjetima u rodilištima i opstetričkim nasiljem, a pokret „Prekinimo šutnju" unatoč dugogodišnjem ustrajanju još uvijek nije uspio potaknuti vladajuće na konkretne mjere kojima bi se zaštitila prava i dostojanstvo rodilja.

Unatoč povremenim pozitivnim tendencijama u kreiranju javnih politika, godina je obilježena i ulaskom nepotpune kurikularne reforme u sve škole, lišene izvorno planiranog građanskog i zdravstvenog odgoja. Dezinformacijska kampanja kojom se javnost straši „rodnom ideologijom" i drugim baucima tako je uspješno otklonila ključni preduvjet za razvoj zdravih, kritičnih, slobodnih, osviještenih i angažiranih

[1] Tomić-Koludrović, I., Petrić, M., Puzek, I., i Zdravković, Ž.. "Rodni stavovi i prakse u Hrvatskoj," Zagreb: Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, 2018. (str. 130).

budućih generacija građana/ki Republike Hrvatske. Zanemarivši građanski odgoj kao najvažniju kariku prevencije rodno uvjetovanog nasilja (kao i svih drugih oblika nasilja), Vlada je umanjila značaj svih drugih napora usmjerenih na postizanje rodne ravnopravnosti. Uza sve to, još uvijek čekamo na Nacionalnu strategiju za rodnu ravnopravnost i novi Zakon o pobačaju, stoga se čini da je svaki manji korak učinjen za dugoročnu dobrobit društva popraćen odgodama i štetnim odlukama koje nas vraćaju unatrag, a sve kako bi se zadovoljili sve glasniji interesi radikalne političke desnice.

AKTIVNOSTI UDRUGE B.A.B.E. U 2019. GODINI

Programi

Udruga B.a.B.e. od 1994. godine djeluje s ciljem unaprjeđenja ljudskih prava svih građana i građanki Republike Hrvatske, s posebnim naglaskom na ljudska prava žena te suzbijanje i prevenciju obiteljskog i rodno uvjetovanog nasilja. Čini to kroz četiri programska stupa:

- Program **Rodna ravnopravnost** usmjeren je na implementaciju pitanja rodne ravnopravnosti u sve nacionalne, regionalne i lokalne politike. Aktivnosti unutar ovog programa zasnovane su na relevantnim metodologijama istraživanja, analize javnih politika, policy savjetovanja, praćenja provedbe te podizanja javne svijesti i razumijevanja koncepta rodne ravnopravnosti.
- Programom **Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja** uspostavljen je sustav kontinuiranog pružanja besplatne psihosocijalne pomoći žrtvama obiteljskog nasilja, u obliku pravnog i psihološkog savjetovališta. Ciljevi programa su definirati efikasne načine prevencije rodno uvjetovanog nasilja, pružiti tehničku pomoć kao dio zaštite od nasilja te sankcionirati rodno uvjetovano nasilje.
- Nadovezujući se na ciljeve prethodnog programa, **Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije** obuhvaća aktivnosti Sigurne kuće, kojom je osiguran kvalitetan smještaj za žrtve obiteljskog i rodno uvjetovanog nasilja te pravna i psihološka podrška potrebna za prevladavanje traume i ostvarivanje preduvjeta za život bez nasilja.
- Program **Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera** obuhvaća strateške aktivnosti usmjerene na osiguravanje učinkovite zaštite ljudskih prava, posebice ljudskih prava žena. Praćenjem i sudjelovanjem u kreiranju javnih politika nastojimo potaknuti strukturalne promjene i ostvariti ciljeve prethodna tri programa.

Članice smo:

- mreže Women against violence Europe (WAVE) i koordinatorice nacionalne StepUP! kampanje
- ASTRA mreže

- Nacionalnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilja u obitelji i nasilja nad ženama
- Županijskog tima za prevenciju i suzbijanje nasilja u obitelji i nasilja nad ženama
- Županijskog povjerenstva za ravnopravnost spolova Vukovarsko-srijemske županije.
- novoosnovanog tijela Fondacije kuća ljudskih prava pod nazivom Membership Review Group. Grupa je osnovana u svrhu pomaganja Fondaciji u smislu savjetovanja i suradnje po pitanju primanja novih članica te revizije postojećih. Grupa se sastoji od 5 članova/ica.

Naš rad temeljio se na zalaganju za ljudska prava ne samo unutar Hrvatske, već i na globalnoj razini. Kroz mrežu Kuća ljudskih prava u cijelom svijetu, međunarodnih organizacija i institucija koje se bave legislativom, monitoringom nacionalnih zakona i procedura te promicanjem ljudskih prava u cjelini, analizirale smo postojeće stanje, nudile preporuke i nova, bolja rješenja koja su se kroz praksu pokazala kao nužnima. Tako smo u 2019. godini podnijele i **UPR** izvješće s preporukama Uredu visokog povjerenika UN-a za ljudska prava – OHCHR na temu rodne ravnopravnosti, seksualnog nasilja te besplatne pravne pomoći. (Univerzalni periodični izvještaj o stanju ljudskih prava u Republici Hrvatskoj). Kao referentna točka za Hrvatsku, pripremile smo **izvještaje za Agenciju Europske unije za temeljna prava** (FRA) koja donositeljima odluka na razini EU i na nacionalnoj razini pruža neovisne savjete utemeljene na činjenicama/dokazima čime se pomaže boljoj informiranosti i usmjerenosti rasprava, politika i zakonodavstva u području temeljnih prava. Agencija se savjetuje s nizom dionika kako bi se osiguralo da se njezinim projektima rješavaju određeni nedostaci i potrebe. Surađujući s Agencijom kao partnerska udruga (uz Centar za mirovne studije i Kuću ljudskih prava), B.a.B.e. su u većem broju izvještaja upućenih tijekom 2019. ukazale na probleme i provedbu relevantnih propisa i implementaciju prava EU u području zaštite temeljnih prava u RH, uključujući zaštitu od nasilja, zaštitu prava djece i prava osoba s invaliditetom. Uputile smo i **godišnje izvještaje European Equality Law Networku** i nekoliko ad hoc izvještaja te **izvještaj Svjetskoj banci** (World Bank Group -Women, Bussiness and the Law) i redovito izvješće **Pučkoj Pravobraniteljici o stanju ljudskih prava u RH**.

Učinkovitost i održivost rada udruge B.a.B.e. uvelike počiva na nesebičnom volonterskom angažmanu. Ove godine priključilo nam se **32 volontera/ke** tijekom ukupno **983 volonterska sata**.

SURADNJE

Uz postojeće suradnje s institucijama i ustanovama poput Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva znanosti i obrazovanja, Grada Zagreba, Povjerenstvava za ravnopravnost spolova, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH, Grada Vinkovaca, Vukovarsko-srijemske županije, Policijske akademije, Pravosudne akademije, Pravne klinike, Visokog prekršajnog suda RH, Županijskog suda u Vukovaru, Općinskog suda u Vukovaru, Centra za

socijalnu skrb Zagreb, Centra za socijalnu skrb Županja, Centra za socijalnu skrb Vukovar i Centra za socijalnu skrb Vinkovci te suradnje s Pravnim fakultetom u Zagrebu, Hrvatskom liječničkom komorom, Medicinskim fakultetom u Zagrebu, Zdravstvenim veleučilištem u Zagrebu, Hrvatskom komorom medicinskih sestara, Hrvatskom udrugom socijalnih radnika, Hrvatskim psihološkim društvom, Županijskim timom Vukovarsko-srijemske županije za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, Općom županijskom bolnicom Vukovar, Domom zdravlja Županja, Službom za podršku žrtvama i svjedocima u Zagrebu, Referentnim centrom za žrtve i svjedoke Vukovar (Vukovarsko-srijemska županija), Središnjim državnim uredom za šport, Hrvatskim olimpijskim odborom, Agencijom za elektroničke medije, Hrvatskom udrugom poslodavaca, Zdravstvenom i veterinarskom školom dr. Andrije Štampara u Vinkovcima, Osnovnom školom Ive Andrića i Domom Duga Zagreb, nastavile smo suradničke odnose s organizacijama civilnog društva kroz projektne i zagovaračke aktivnosti te rad mreža i platformi čije smo članice, na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Suradnju s državnim institucijama smo održavale kroz sastanke, tematske sjednice i konferencije na kojima smo iz pozicije stručnjakinja za rodno uvjetovano nasilje predstavljale probleme s kojima se susrećemo u radu s preživjelim žrtvama nasilja te ukazivale na uočene manjkavosti sustava s prijedlozima za njegovo unaprjeđenje. Također, zagovaranje za hitnu i kvalitetnu implementaciju Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji kao spregu programa Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja, Rodna ravnopravnost i Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera provodile smo i surađivanjem, razmjenom znanja i provođenjem kampanja na europskoj razini. Osim toga, zagovaranje za ženska prava koja proizlaze iz rodne ravnopravnosti ostvarivale smo uspostavljanjem novih i nastavkom prethodno ostvarenih suradnji s državnim institucijama, predstavnicima/ama međuparlamentarnih agencija, organizacijama civilnog društva, visokoobrazovnim ustanovama te poslovnim sektorom. Nastavile smo razmjenjivati znanja i iskustva sa stručnjakinjama i aktivistkinjama za ženska prava te učiti iz dobrih praksi u području rodne ravnopravnosti uspostavljenim u drugim državama.

PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

U promatranom razdoblju našem se pravnom savjetovalištu ukupno javilo 1512 osoba, od čega 89,6% žena te 10,4% muškaraca.

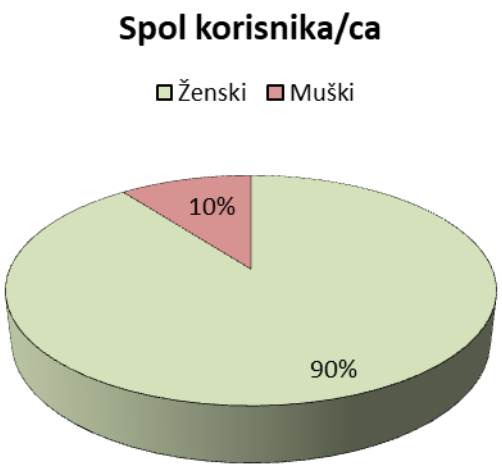

Osobno je na savjetovanje došlo 56,9% korisnika/ca dok je preostalih 43,1% savjet dobilo putem telefona. 93,3% korisnika/ca savjet je tražilo za sebe, a njih 6,7% savjet je zatražilo za nekog drugog (uglavnom za člana obitelji). 65,8% korisnika/ca pomoć našeg savjetovališta je zatražilo po prvi puta, njih 32,2% već je i ranije dobilo savjet, a za njih 1,9% taj nam podatak nije dostupan.

Analiza obraćanja prema županijama pokazuje kako su nas najviše kontaktirale osobe s područja Grada Zagreba te one čine 60,1% uzorka. U 8,1% slučajeva bilježimo javljanja s područja Zagrebačke županije, a 5,6% naših korisnika/ca dolazi s područja Splitsko-dalmatinske županije. S područja Primorsko-goranske županije dolazi 2,7% naših korisnika/ca, njih 2,5% s područja Vukovarsko-srijemske i 1,9% s područja Varaždinske županije. Iz Zadarske županije obratilo nam se 1,8% korisnika/ca, njih 1,7% bilo je s područja Istarske županije, a po 1,6% obratilo nam se iz Krapinsko-zagorske i Sisačko-moslavačke županije. 1,5% korisnika/ca bilo je iz Bjelovarsko-bilogorske županije, 1,4% iz Brodsko-posavske, a po 0,9% bilježimo s područja Koprivničko-križevačke i Požeško-slavonske županije. S područja Međimurske županije obratilo nam se 0,7% korisnika/ca, po 0,6% bilo ih je iz Virovitičko-podravske i Dubrovačko-neretvanske. Korisnika/ca s područja Osječko-baranjske županije bilo je 0,5%, s područja Karlovačke 0,3%, a iz Ličko-senjske njih 0,1%. Za 4,5% korisnika/ca nije nam poznat podatak o trenutnom boravištu. Obratilo nam se i nekoliko korisnika/ca s područja drugih država (Njemačka, Kanada, BiH).

Korisnici/e po županijama

	Postotak
Grad Zagreb	60,1
Zagrebačka	8,1
Splitsko-dalmatinska	5,6
Primorsko-goranska	2,7
Vukovarsko-srijemska	2,5

Varaždinska	1,9
Zadarska	1,8
Istarska	1,7
Krapinsko-zagorska	1,6
Sisačko-moslovačka	1,6
Bjelovarsko-bilogorska	1,5
Brodsko-posavska	1,4
Koprivničko-križevačka	0,9
Požeško-slavonska	0,9
Međimurska	0,7
Virovitičko-podravska	0,6
Dubrovačko-neretvanska	0,6
Osječko-baranjska	0,5
Karlovačka	0,3
Ličko-senjska	0,1
BiH	0,2
Njemačka	0,2
Kanada	0,1
Bez odgovora	4,5
	100,0

U pogledu dobne strukture, najveći broj naših korisnika/ca ima više od 60 godina, njih 21%. Po 13,4% korisnica/ka ima između 36 i 40 godina te između 41 i 45 godina, dok njih 10% ima između 31 i 35 godina. Korisnici/e koji imaju između 51 i 55 godina čine 9,1% uzorka, a oni koji imaju između 46 i 50 godina čine 9,8% od ukupnog broja. Ukupno nas je kontaktiralo 7,6% korisnika/ca koji imaju između 56 i 60 godina dok korisnici/e koji imaju između 26 i 30 godina čine 6,2% uzorka. Javilo nam se i 2,8% korisnika/ca koji imaju između 21 i 25 godina, te njih 0,8% koji imaju manje od 20 godina. Ukupno 5,9% korisnika/ca nije se izjasnilo po pitanju dobi.

Po pitanju bračnog statusa 39,9% naših korisnika/ca je u braku, 25% ih je razvedeno, a 15,6% ih nije u vezi. U 4,1% slučajeva javile su nam se osobe koje su u procesu razvoda braka, a 5,7% od ukupnog broja čine udovci/ice. Ukupno 5,1% korisnika/ca živi u zajednici s partnerom/icom, dok ih se 1,6% izjasnilo da je u vezi, ali da ne žive s partnerom/icom. U 2,9% slučajeva korisnici/ce nisu odgovorili na pitanje o bračnom statusu.

Od ukupnog broja korisnika/ca njih 83,5% ima djecu, ukupno 15% korisnika/ca nema djecu, a njih 1,5% se nije izjasnilo po tom pitanju. Od ukupnog broja korisnika/ca, njih 44,3% ima maloljetnu djecu, 32,4% punoljetni, a 9,5% je onih koji imaju maloljetnu i punoljetnu djecu. U 13,7% slučajeva nismo dobili odgovor na pitanje o dobi djece.

S aspekta radnog statusa, imamo 47,9% korisnika/ca koji su se izjasnili kao zaposleni/e, 26% kao nezaposleni/e, a 18,4% kao umirovljenici/ce. U 0,1% slučajeva korisnici/ce koji su nas kontaktirali izjasnili su se kao osobe koje brinu o kućanstvu, a obratilo nam se i 1,2% studenata/ica. Povremeno radi 0,3% korisnika/ca od ukupnog broja onih koji su nas kontaktirali. Također, 6% korisnika/ca nisu se izjasnili po pitanju radnog statusa. Zanimljiv je i podatak da među nezaposlenim korisnicima/ama žene čine 92,6%, a muškarci 7,4%.

U pogledu stručne spreme, ukupno 47,1% naših korisnika/ca ima srednju stručnu spremu. Njih 8,5% ima višu stručnu spremu, 22,1% visoku stručnu spremu, a 9,7% nižu stručnu spremu. U 0,7% slučajeva obraćale su nam se osobe koje su na poslijediplomskom studiju, a 2,3% naših korisnika/ca nema završenu osnovnu školu. U 9,6 slučajeva korisnici nisu odgovorili na upit o stručnoj spremi.

Zbog problema nasilja našem se savjetovalištu obratilo 34,5% korisnika/ca. Od ukupnog broja žena, zbog problema nasilja javilo se njih 37% za razliku od 13% muškaraca od njihovog ukupnog broja.

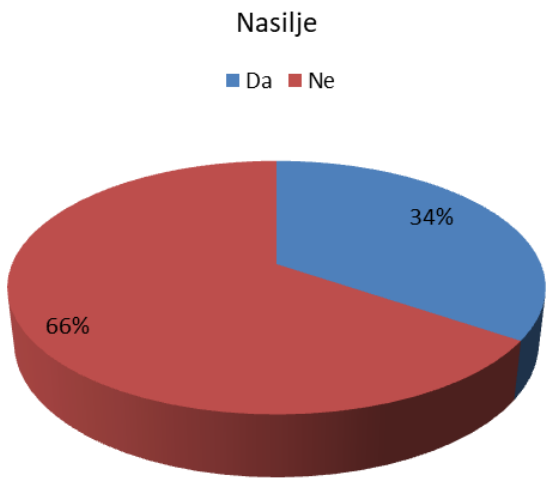

Korisnici/ce koji trpe nasilje najčešće su izloženi više vrsta nasilja u isto vrijeme. U 66,7% slučajeva radi se o psihičkom odnosno emocionalnom nasilju, u 56,2% o verbalnom nasilju, a u 54,6% o fizičkom nasilju. Ukupno 16,7% korisnika/ica trpi ekonomsko nasilje, 5,2% seksualno nasilje, a 3,3% ih je tražilo savjet po pitanju mobbinga. U 1,3% slučajeva nije specifično navedena vrsta nasilja kojoj su korisnici/e izloženi.

Najčešći zlostavljači/ce su supružnici/e pa je tako 45,8% korisnika/ca navelo upravo njih kao zlostavljače. Ukupno 18,3% korisnika/ca je za isto optužilo bivšeg/u supruga/u ili partnera/icu. Potom su nas najviše kontaktirali zbog problema nasilja od strane izvanbračnog/e partnera/ice i to njih 13,4%, dok nas je 3,9% korisnika/ica kontaktiralo zbog nasilja od strane poslodavca/ke. Ukupno 2,6% ih za pretrpljeno nasilje okrivilo susjeda/e. Također, 4,9% korisnika/ca trpi nasilje od strane djece, njih 2% korisnika/ca od strane roditelja, a nešto manje, 1,3%, za nasilje krive svekra/vu. 1% korisnika/ca kontaktiralo nas je zbog problema nasilja od strane brata ili sestre, a 1,3% zbog nasilja

od strane šogora/ice. Kod 1% naših korisnika/ca nije specifično navedena vrsta nasilja kojoj su izloženi/e.

Velik broj naših korisnika/ca, njih ukupno 81%, višekratno je izloženo nasilju, dok je 9,2% korisnika/ca nasilju bilo izloženo jednom. U 9,8% slučajeva korisnici/ce nisu odgovorili na pitanje o učestalosti proživljenog nasilja. Nasilje je prijavilo 66,3% korisnika/ca, njih 26,1% nije prijavilo, a od preostalih 7,6% nismo dobili odgovor na pitanje jesu li prijavili nasilje. Po pitanju postupanja po prijavi nasilja u 40,2% slučajeva vodi se postupak, a u 18,1% slučajeva isti se ne vodi. U 32,8% slučajeva nismo dobili odgovor na pitanje o postupku po prijavi nasilja.

Korisnici/ce nam se često obraćaju jer su suočeni s više problema odjednom. Njih 21% kontaktiralo nas je zbog upita vezanih uz postupak razvoda braka. Najviše korisnika/ca je imalo upite vezane uz roditeljsku skrb (27,4%), imovinske odnose partnera (20,7%) te uzdržavanje djece (13,5%). Ukupno 7,9% korisnika/ca obratilo nam se zbog različitih pravnih pitanja, a u 4,4% slučajeva korisnici/ce su tražili savjete vezane uz podjelu bračne stečevine. U 4,2% slučajeva korisnici/ce su imali pitanja koja se tiču radnih odnosa, a 5% ih se raspitivalo o pravima u okviru socijalne zaštite. O pravu posjećivanja djeteta raspitivalo se 3,7% naših korisnika/ca, 2,1% njih kontaktirali su nas zbog pitanja vezanih uz nasljeđivanje, a njih 3,5% vezano za ovrhe.

Ukupno 0,8% korisnika/ca raspitivalo se o uzdržavanju bračnih ili izvanbračnih partnera. Zbog prekršajnog postupka kontaktiralo nas je 2,7% korisnika/ca, dok nam se njih 2,6% obratilo s pitanjima vezanim uz stambeni status. Ukupno 2,6% korisnika/ca obratilo nam se zbog diskriminacije, a 2,1% zbog pitanja vezanih uz smetanje posjeda. Ukupno 2,7% korisnika/ca kontaktirali su nas s pitanjima o oduzimanju poslovne sposobnosti, 1,5% njih interesirala su prava u okviru zdravstvene zaštite,a njih 0,2% primanja dječjeg doplatka. Zbog pitanja vezanih uz prava iz mirovinskog osiguranja i naknadu štete kontaktiralo nas je 0,3% od ukupnog broja korisnika/ca, dok je njih 0,8% imalo pitanja vezana uz utvrđivanje očinstva. Ukupno 1,5% korisnika/ca interesirala je procedura smještaja u sigurnu kuću, a najmanji broj korisnika/ca kontaktirao nas je s pitanjima vezanim uz rodiljne naknade, njih 0,1%. Pitanja vezana za skrbništvo imalo je 2% korisnika/ca, za naknadu štete njih 1,5% te 0,3% pitanja vezana za posvajanje.

Obraćanje korisnica s pritužbama na postupanje djelatnika/ca Centara za socijalnu skrb, a vezano za slučajeve nasilja u obitelji je kontinuirano te se nastavilo i u 2019. godini. Naime, kao i u ranijim razdobljima, glavni problem sastoji se u jednakom tretmanu počinitelja nasilja i žrtve pri čemu je osobito izražen manjak senzibiliteta djelatnika Centra prema žrtvama nasilja u obitelji te izostanak adekvatne stručne pomoći i potpore te zamjetno potpuno ignoriranje činjenice postojanja obiteljskog nasilja u sudskim postupcima radi donošenja odluke o roditeljskoj skrbi, gdje se žrtva nasilja i počinitelj u potpunosti izjednačavaju u svojim roditeljskim kompetencijama, pa čak i u slučajevima nasilja na štetu maloljetne djece. Na neodgovarajuću reakciju nadležnog centra za socijalnu skrb potužilo se 0,9% korisnika/ca. Na sporost

suda potužilo se 0,3% korisnika/ca, na neodgovarajuću reakciju policije potužilo se 2,4% korisnika/ca, a njih 0,1% na neodgovarajuću reakciju zdravstvene ustanove.

Izrazita tromost, sporost i neučinkovitosti pravnog sustava i dalje su jedna od glavnih prepreka ostvarivanju temeljnih ljudskih prava u Hrvatskoj. Za primjer navodimo Radmilu Vojnović, u čijem je slučaju Europski sud za ljudska prava utvrdio povredu Europske konvencije zbog neučinkovite istrage. Nakon donošenja presude Europskog suda za ljudska prava u listopadu 2018. godine, u ime gospođe Vojnović smo tijekom 2019. godine ukazivale nadležnim tijelima na potrebu provođenja i dovršavanja učinkovite istrage u njezinom predmetu. Budući da su tijekom 2019. godine izostale bilo kakve učinkovite radnje u smislu provođenja i dovršavanja istrage, krajem 2019. godine ponovno smo gospođi Vojnović pružile asistenciju u sastavljanju predstavke Europskom sudu za ljudska prava.

Unatoč ograničenim organizacijskim kapacitetima, pravno savjetovalište otvoreno je za sve kojima je potrebna informacija ili savjet, a posebne napore ulažemo u rad na slučajevima koje procjenjujemo važnima za razvoj prakse u području zaštite ljudskih prava. Nadamo se da ćemo nastaviti širiti usluge savjetovališta i unaprjeđivati njihovu kvalitetu, s ciljem što većeg zadovoljstva i dobrobiti korisnika/ca.

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

Tijekom izvještajnog razdoblja usluge Psihološkog savjetovališta zatražilo je 137 korisnika/ca (Ž=118, 86%; M=19, 14%).

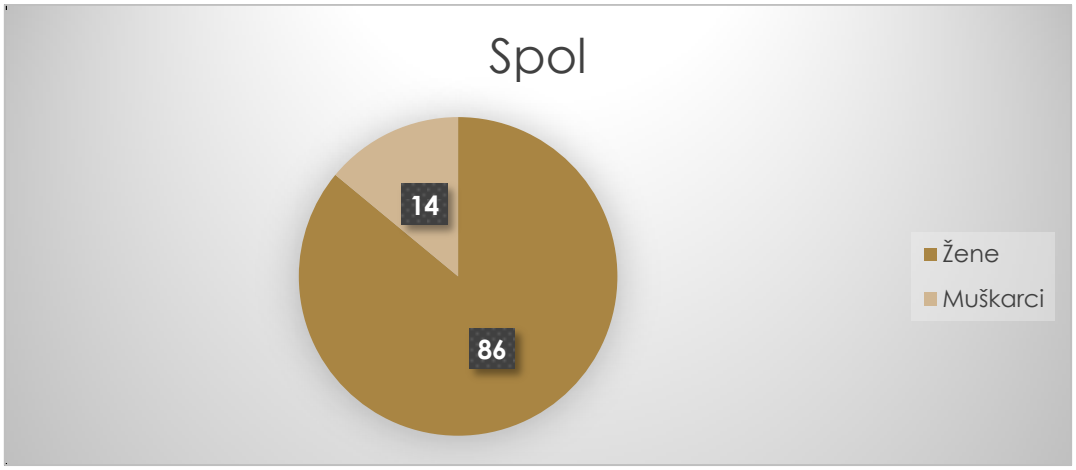

Korisnici/e su koristili/e usluge psihološkog savjetovanja osobnim dolaskom ili putem telefona, a savjetodavni tretmani su bili jednokratni ili višekratni. 76 korisnika/ca na savjetovanje dolazi osobno, 50 korisnika/ca pomoć je zatražilo/a telefonskim putem, a 11 dolazi osobno i zove telefonskim putem. Ukupno je obavljeno 454 susreta/telefonskih razgovora od kojih je 295 osobnih susreta (65%), a 159 telefonskih razgovora (35%).

Korisnici/e u prosjeku dođu 3 puta, najmanje 1 do najviše 17 dolazaka. Najviše korisnika/ca, (42,3%, 58 korisnika/ca) jednokratno koristi uslugu psihološkog

savjetovanja, 21 korisnika/ca koristi dva puta (15,3%), 11 korisnika/ca tri puta (8%), 17 korisnika/ca četiri puta (12,4%), 7 korisnika/ca pet puta (5,1%), po 5 korisnika/ca dolazi šest i osam puta (7,2%), 3 korisnika/ca sedam puta (2,2%), po dva/dvije korisnika/ce dolazi/e deset, trinaest i četrnaest puta (4,5%). Po jedan korisnik/ca dolazi/e devet, jedanaest, šesnaest i sedamnaest puta (2,8%).

Zbog smještaja same udruge u gradu Zagrebu, očekivano je najveći broj stranaka upravo sa područja Grada Zagreba (80 korisnika/ca; 58,4%) i Zagrebačke županije (13 korisnika/ca; 9,5%) što čini 67,9% od ukupnog broja korisnika. Od ostalih županija bitno je spomenuti Splitsko-dalmatinsku (10 korisnika/ca; 7,3%), Primorsko-goransku (6 korisnika/ca; 4,4%), Bjelovarsko-bilogorsku (5 korisnika/ca; 3,6%), Varaždinsku (4 korisnika/ca; 2,9%), Požeško-slavonsku (3 korisnika/ca; 2,2%) te po dvoje korisnika/ca zvalo je iz Zadarske, Šibensko-kninske i Istarske županije. Po jedan korisnika/ca zvao je iz Osječko-baranjske, Sisačko-moslavačke, Brodsko-posavske, Dubrovačko-neretvanske, Koprivničko-križevačke, Krapinsko-zagorske županije te inozemstva.

Korisnice/i svih životnih dobi se javljaju u Savjetovalište. Polovica korisnika/ca (49,7%) je srednje životne dobi između 36 i 55 godina (68 korisnika/ca), 31,4% osoba je u dobi od 18 do 35 (43 korisnika/ca), a 16,1% osoba je starije od 60 godina (22 korisnika/ca). Za četiri korisnika/ce nemamo podatak o dobi (2,9%). Najučestaliji razlozi traženja pomoći u srednjoj životnoj dobi su pojačano nezadovoljstvo partnerskim odnosom, preispitivanje zajednice nakon dugogodišnjih poteškoća, trajnija promjena percepcije odnosa te doživljena nemogućnost odlaska iz odnosa.

U odnosu na bračni status, struktura korisnica/ka je raznolika: 56 korisnika/ca (40,9%) je u bračnom odnosu, 24 korisnika/ca (17,5%) nema partnera/icu, 22 korisnika/ca (16.1%) je razvedeno, 12 korisnika/ca (8,8%) ima partnera/icu ali ne žive u istom kućanstvu, 10 korisnika/ca (7,3%) je u procesu brakorazvodne parnice, 7 korisnika/ca (5,1%) ima partnera/icu i žive u istom kućanstvu te 6 korisnika/ca (4,4%) su udovci/ce. Ovakva bračna struktura daje odgovarajući okvir za teme koje se obrađuju u samom Savjetovalištu, a to su poteškoće u komunikaciji s partnerom, narušeni odnosi u široj i užoj obitelji, pitanja roditeljstva i skrbništva itd.

Od sveukupnog broja korisnika/ca njih 109 ima djecu (79,6%), a 28 nema djecu (20,4%), *Slika 5*. U prosjeku korisnici/ce imaju po dvoje djece. Najveći broj korisnika/ca sa djecom, njih 50, ima jedno dijete (45,9%), 40 korisnika/ca ima dvoje djece (36,7%), 14 korisnika/ca ima troje djece (12,8%), po dvoje korisnika/ca ima četvero i petero (3,6%) te jedan/na korisnik/ca ima jedanaestero djece (0,9%). Od ukupno 109 korisnika/ca koji/e su roditelji njih 64 su roditelji maloljetne djece (58,7%), 38 su roditelji punoljetne djece (34,9%), a njih 7 ima i punoljetnu i maloljetnu djecu (6,4%).

Informacija o roditeljskoj strukturi nam je potrebna u samom radu s korisnikom/com, budući da je iznimno važno educirati o primjerenom postupanju prema djeci pogotovo u situacijama kada se radi o slučajevima obiteljskog nasilja i konfliktnih partnerskih odnosa. Korisnici/e koji imaju veći broj djece te se ujedno nalaze i u lošoj financijskoj situaciji i u konfliktnom partnerskom odnosu su vrlo osjetljiva skupina ljudi,

budući da visoka stresna životna situacija može premašivati njihove roditeljske kapacitete.

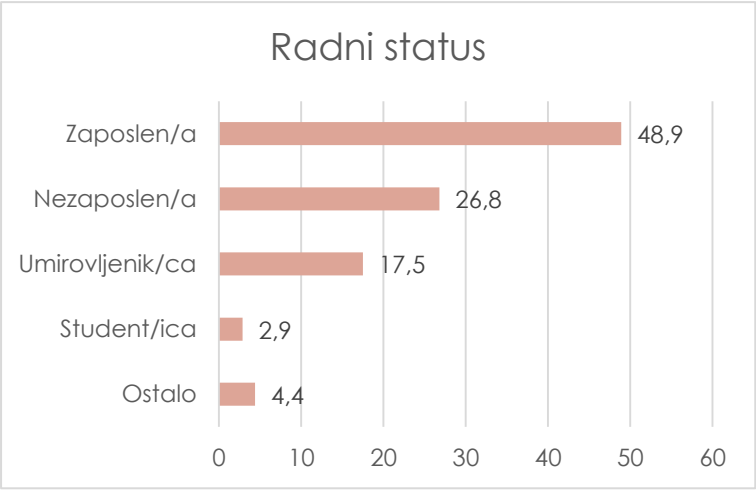

Jedna od najvećih prepreka napuštanja nasilnih i narušenih odnosa predstavlja ekonomska ovisnost osobe o počinitelju/ici nasilja. Korisnici/e ukoliko su i svjesni/e da se nalaze u nasilnom odnosu i imaju potrebu za odlaskom, nisu u mogućnosti otići nego ostanu u njemu ili dugo godina čekaju/rade na razrješavanje situacije. Analiza pokazuje da 67 korisnika/ca (48,9%) koji/e su došli/e u Savjetovalište je zaposleno, 36 korisnika/ca (26,3%) je nezaposleno, 24 korisnika/ca (17,5%) su u mirovini, 4 korisnika/ca (2,9%) su studenti/ce, dvoje korisnika/ca (1,5%) su u mirovini te povremeno rade, dvije korisnice (1,5%) primaju porodiljsku naknadu, jedna korisnica (0,7%) ima status majke odgojiteljice te jedan korisnik prima socijalnu pomoć (0,7%).

Strukturu stranaka po stručnoj spremi najviše čine korisnici/e sa srednjom stručnom spremom, njih 65 (47,4%). 50 korisnika/ca (36,5%) imaju višu ili visoku stručnu spremu, a 13 korisnika/ca (9,5%) ima nižu stručnu spremu. Za 9 korisnika/ca nemamo podatak o stručnoj spremi (6,6%).

Iz dosadašnje analize strukture korisnika/ca možemo zaključiti da tipična osoba koja traži pomoć u Savjetovalištu je udana zaposlena žena u dobi između 35-60, majka dvoje maloljetne djece sa srednjom stručnom spremom sa područja Grada Zagreba.

Najveći broj korisnika/ca, njih 83 (61%) kao razlog dolaska u Savjetovalište navodi/e proživljeno nasilje kojem su višekratno bili/e izloženi/e.

Korisnici/ce iskazuju da se najčešće radi o emocionalnom ili psihičkom nasilju (97,6%, 81 korisnica/ka), zatim fizičkom (54.2%, 45 korisnica/ka), zatim ekonomskom (53%, 44 korisnica/ka) dok je najmanje zastupljeno seksualno nasilje (10,8%, 9 korisnice/ka), *Slika 11*. Skoro u većini slučajeva radi se o kombinaciji vrsta nasilja, a najčešće psihičkog, fizičkog i ekonomskog nasilja.

Najveći broj korisnika/ca iskazuje da je počinitelj nasilja sadašnji/a bračni/a partner/ica (43 korisnika/ca; 51,8%), zatim bivši/a partner/ica (11 korisnika/ca; 13,3%) te bivši/a izvanbračni/a partner/ica (10 korisnika/ca; 12%). Po troje korisnika/ca iskazuju proživljeno nasilje od strane susjeda i vlastitog djeteta. Po dvoje korisnika/ca imenuje vlastitog roditelja i zeta kao počinitelja nasilja. Ostali imenovani počinitelji nasilja su: svekrva, unuk/a, stranka na poslu, nepoznati ljudi, snaha, baka te brat.

U 48% slučajeva korisnici/ce navode da su nasilje nekome prijavili, 40 korisnika/ca, no i dalje polovica slučajeva nasilja (52%; 43 korisnika/ca) ostaje neprijavljeno što nam govori da još uvijek nije postignuta potrebna razina povjerenja žrtava prema sustavu. Iz kontakta sa korisnicima/cama na savjetovanju može se zaključiti da nisu skloni/e prijaviti nasilje policiji ili centru za socijalnu skrb, jer se boje da će to donijeti neke loše posljedice za njih same. Najčešće se radi o samom strahu od počinitelja i njegove reakcije ako sazna za prijavu, zatim osjećaju daljnje privrženosti te vjera u promjenu počinitelja te zajedničko roditeljstvo.

Nasilje je od strane 27 korisnika/ca prijavljeno policiji (65,9%), zatim 10 korisnika/ca prijavljuje policiji i centru za socijalnu skrb (24,4%), a njih 4 se obratilo samo centru za socijalnu skrb (9,8%). Zbog prirode i dinamike savjetovanja, teško je prikupiti točne podatke o tome u kojem je statusu njihova prijava, a vrlo često ni sami/e korisnici/e nemaju uvid u sami proces nakon što prijave, da li se vodi postupak ili ne, tko je nadležan u određenim situacijama itd. Radi se o visokoj razini neinformiranosti od strane korisnika/ca, koja je objašnjiva lošom komunikacijom između korisnika/ca i ostalih nadležnih institucija. Kao jedan od glavnih problema ističu da nepravovremenu informiranost, dugo trajanje procesa te nesusretljivost institucija da informacije budu dostupne korisnicima/cama.

54 korisnika/ca koji u Savjetovalište ne dolaze zbog problema nasilja kao razlog dolaska navode razne problematike. 10 korisnika/ca navodi/e problematiku vezanu uz članove vlastite obitelji (18,5%), 7 korisnika/ca psihičke smetnje (13%), 6 korisnika/ca nezadovoljstvo partnerskim odnosom (11,1%), 6 korisnika/ca narušen odnos s majkom (11,1%), 5 korisnika/ca narušen odnos s djetetom (9,3%), 5 korisnika/ca razvod braka (9,3%), 4 korisnika/ca roditeljsku skrb (7,4%), po dvoje korisnika/ca želju za samostalnim životom, roditeljske kompetencije te pravo za posjećivanjem djeteta. Po jedan/na korisnik/ca navodi/e nezadovoljstvo ljubavnim životom, gubitak bliske osobe, probleme s imovinom, nezadovoljstvo brigom o unucima, strah od susjeda te egzistencijalne probleme.

Korištena metoda rada bila je psihološko savjetovanje, a trajanje termina je 45 – 90 minuta. Naručuje se ovisno o procjeni stanja i situacije korisnika/ca.

SIGURNA KUĆA VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

U sklopu programa „Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije“ ove smo godine osigurale privremeni smještaj za ukupno 50 korisnika/ca, od toga 20 žena i 30 djece. Osim što su svim korisnicima/ama osigurani primjereni egzistencijalni uvjeti, pružene su im i kontinuirana psihosocijalna i pravna pomoć.

Ciljevi rada s korisnicama skloništa:

- modifikacija neadaptvnih ponašajnih obrazaca (ukazivanje na štetnost pojedinih postupaka ili načina ponašanja, predlaganje i uvježbavanje adekvatnijih, socijalno poželjnijih alternativa)

- osvješćivanje i regulacija emocija
- razmatranje uzročno-posljedičnih veza događaja i postupaka
- mobilizacija osobnih potencijala korisnica
- rad na pronalaženju rješenja aktualne problematike, osvješćivanje vlastitih mogućnosti i sposobnosti
- usmjeravanje i učenje prepoznavanja svojih potreba, ciljeva te razmatranje načina na koji se isti mogu ostvariti

Svrha tretmana jest da se korisnice kroz konfrontiranje sa svojim emocijama i unutarnjim sukobima, analiziranje uzroka i posljedica, emocionalno ventiliranje i rad na međuljudskim odnosima, osnažuju i potiču na preuzimanje aktivne uloge, inicijative i odgovornosti u radu na osobnom rastu i razvoju, kao i na usmjerenost prema budućnosti te priprema za neovisno, samostalno funkcioniranje i konačni izlazak iz obiteljskog nasilja nakon napuštanja skloništa.

Broj individualnih susreta s pojedinim korisnicama skloništa razlikuje od slučaja do slučaja, budući da se susreti dogovaraju i održavaju ne samo na inicijativu stručnih radnica, već i samoinicijativno. Prema tome, broj susreta ovisi kako o procjeni psihologinje i/ili socijalne radnice tako i o osobnim potrebama svake korisnice, na način da je svaku korisnicu upućujemo i potičemo da se i sama najavi za individualni razgovor sa stručnom radnicom, što one u pravilu i primjenjuju.

Osim individualnih razgovora, održavani su i grupni susreti za korisnice skloništa u vidu grupnih razgovora i radionica, primjerice, radionice na temu agresivnog i pasivnog komuniciranja te asertivnog, kao poželjne alternative, pri čemu je cilj istih prepoznavanje svog i tuđeg stila komuniciranja kao i uočavanje poželjnih načina komuniciranja kroz zastupanje svojih prava, želja, ciljeva i sl. bez ugrožavanja prava drugih ljudi. Također, s korisnicama skloništa obrađivane su i teme poput čimbenika zdravih partnerskih odnosa, dinamike obiteljskog nasilja te posljedica života u istom na žrtve i njihovu djecu itd., motiviranje za promjene, jačanje samopouzdanja i samopoštovanja, unaprjeđivanje međuljudskih odnosa i usvajanja vještina asertivnog komuniciranja, kao i druge teme na prijedlog korisnica.

Nadalje, nadziremo i rad korisnica s njihovom djecom školske dobi oko izvršavanja školskih obveza, kao što je učenje i pisanje domaće zadaće. U slučajevima kad korisnica nije u mogućnosti pomoći djetetu oko savladavanja školskih obveza zbog nedovoljnih kompetencija, tada pomaže stručni tim Sigurne kuće.

Osim izravnog rada s korisnicama, rad psihologinje i/ili socijalne radnice unutar ove ustanove uključuje i rad s djecom korisnica u vidu:

- opservacije kroz igru ili odgojno-obrazovne aktivnosti te individulani rad
- opažanje djetetovih znanja, sposobnosti i vještina
- opažanje djetetove spremnosti na suradnju s drugom djecom, tolerancije na frustraciju i emocionalno doživljavanje općenito

- individualnih i grupnih razgovora s djecom
- rješavanje problema vezanih za školu ili učenje
- rješavanje pitanja discipline
- prikupljanje informacija o djetetovoj prilagođenosti na život u skloništu i pomoć u prilagodbi na novu sredinu
- poticanje socijalizacije
- pomoć u prilagodbi na novonastalu obiteljsku situaciju
- pomoć i podrška u minimiziranju i prevazilaženju posljedica izloženosti obiteljskom nasilju
- radionica
- s djecom korisnica održavaju se radionice prilagođene dobi djece na temu vršnjačkog pritiska, nenasilne komunikacije, adekvatno nošenje s osjećajima ljutnje i tuge, upoznavanja s dječjim pravima i sl.
- pružanja pomoći po pitanju školskih obveza
- pomoć u izradi zadaće
- pomoć u pripremi za školske ispite
- pomoć u osmišljavanju rasporeda dnevnih aktivnosti djeteta (kreira se raspored u suradnji i u skladu s potrebama djeteta, a uključuje povoljan omjer vremena posvećenog školskim aktivnostima te aktivnostima vezanim za odmor i igru)
- pružanja pomoći majkama po pitanju razvoja i primjene roditeljskih vještina (pri čemu se potiče njihovo aktivno sudjelovanje, a kasnije i opserviraju usvajane vještine)
- uspostava autoriteta (pitanja discipline, neposluha, određivanja granica, poticanja primjerenog i reduciranja neprimjerenog ponašanja)
- ovladavanje aktivnostima ili vještinama primjerenima dobi djeteta, a koje ono još nije usvojilo
- poticanje razvoja fine motorike kod djeteta

Kao dopuna psihološkoj pomoći koja joj se pruža u Sigurnoj kući, kada se procijeni da za to postoji potreba ili kad korisnica sama izrazi želju za tim, upućivale smo korisnice psihijatru. Nakon pružene psihijatrijske pomoći korisnice uz nadzor redovito uzimaju propisanu terapiju te nastavljaju redovne kontrole po psihijatru, ukoliko je isto potrebno. Kod svih gore spomenutih korisnica primijećeno je poboljšanje psihičkog zdravlja.

Također, ukoliko dijete manifestira otežanu prilagodbu ili se sumnja na postojanje razvojnih teškoća ili određenog poremećaja, tada se isto upućuje na daljnju obradu kod odgovarajućih stručnjaka specijaliziranih za rad s djecom – dječjeg psihijatra, dječjeg psihologa, logopeda, defektologa i sl., kako bi mu se pružila što primjerenija i sveobuhvatnija pomoć i podrška.

Konačno, u okviru pružanja psihosocijalne pomoći i podrške, kako bismo našim korisnicima (ženama i njihovoj djeci) omogućili kvalitetnije ispunjenje slobodnog vremena, poticali smo razvoj njihove kreativnosti, usvajanje novih vještina, međusobnu suradnju, kvalitetne međuljudske odnose, timski duh i sl., s njima su

provođene i radnookupacijske aktivnosti te organizirano provođenje slobodnog vremena, u vidu radionica (poput izrade ukrasnih predmeta u skladu s prigodom - maškare, Valentinovo, Dan žena, Uskrs, Božić, Nova Godina, rođendani...), igranja društvenih igara, uređivanja prostora u kojem borave i sl.

Gotovo dvije trećine korisnica je boravilo u Sigurnoj kući više od 21 dan, a većina njih je po prvi puta smještena u sklonište. Prema anonimnim evaluacijama, sve korisnice su se boraveći u Sigurnoj kući osjećale zaštićeno od zlostavljača. Tijekom boravka većina korisnica saznala je na kojim mjestima mogu potražiti pravnu pomoć i podršku. Također, većina korisnica koje imaju djecu navode da su saznale više o službama gdje mogu dobit pomoć za djecu, a tako i za sebe. Više od polovice korisnica navelo je da sada zna prepoznati znakove zlostavljačkog odnosa te da sada zna kakav učinak zlostavljanje ima na njihovu djecu, pa tako i na njih same. Nakon boravka u Sigurnoj kući gotovo sve korisnice navode da su sposobnije zaštiti sebe i djecu od zlostavljača.

Sve korisnice navode da, otkada su smještene, bolje znaju kako se zaštiti u slučaju ponovnog zlostavljanja. Većina korisnica navodi da se zna zaštiti u slučaju napuštanja svog doma zbog zlostavljanja, dok sve korisnice navode da se znaju zaštiti u slučaju prekida veze sa zlostavljačem. Više od pola korisnica navodi da se sada zna zaštititi dok je na poslu ili dok se nalazi na javnom mjestu.

Gotovo sve ili sve korisnice navele su da sada znaju gdje mogu potražiti pomoć ako im je potreban stambeni smještaj, financijska potpora, mjesto gdje mogu objedovati kad nema novca, mjesto gdje mogu zbrinuti djecu, zatim sada znaju gdje mogu potražiti pravni savjet ili pomoć kod različitih službi podrške (socijalna zaštita, zdravstvena zaštita…), također sada znaju gdje se mogu obratiti za poomoć kod zaposlenja. 50% korisnica navelo je da se ne vraća u istu vezu/situaciju zbog koje su došli u sklonište, dok je 50% navelo da se vraća u vezu/situaciju zbog koje su došli u sklonište, kao razlog povratka navode povratak vlastitoj obitelji, zatim nadu da će se odnos sa zlostavljačem popraviti, te nedostatak novca za samostalni život. Ovi podaci ključni su za daljnji razvoj usluga u zajednici čija je svrha suzbijanje obiteljskog nasilja.

Tijekom 2019. godine Sigurna kuća zaprimila je brojne donacije. Između ostalog ističemo obitelj s Krka, koja se istaknula svojim gostoprimstvom i bila domaćin našoj korisnici s četvero maloljetne djece te im omogućila prvo obiteljsko ljetovanje na moru. Osim brojnih privatnih donacija građanki/na koje su uglavnom bile u vidu rabljene odjeće i igračaka, zaprimile smo i donacije poslovnih subjekata kao što su Vindija d.d., Komunalac d.o.o. Vukovar, Karolina d.o.o. Osijek, HIPP Hrvatska, Filir d.o.o. Vukovar, Vukovarsko-srijemska županija, Mesnice Bođirković Borovo i Lions klub Vukovar. Kroz organiziranje i sudjelovanje na brojnim okruglim stolovima, tribinama, edukacijama, radnim sastancima i multisektorskim radionicama uspostavile smo te i dalje njegujemo vrlo dobru suradnju sa svim institucijama i organizacijama u lokalnoj zajednici koje se bave problematikom obiteljskog nasilja ili koje su od značaja za rješavanje primjerice pravnog, obrazovnog ili socio-ekonomskog statusa s kojima se

naši korisnici/e suočavaju (Vukovarsko-srijemska županija, Grad Vukovar, Centri za socijalnu skrb, uredi državne uprave, PU Vukovarsko-srijemska, Županijski sud u Vukovaru, Općinski sud u Vukovaru i stalne službe Vinkovci i Županja, Općinsko državno odvjetništvo u Vukovaru, Vinkovcima, osnovne škole i predškolske odgojno-obrazovne ustanove s područja Grada Vukovara, HZZ - područni ured Vukovar i dr.). Također ističemo i dobru suradnju s udrugama civilnog društva koje djeluju na podruju naše županije, a i šire, poput Udruge žena Vukovar, Socijalne samoposluge Duga iz Vukovara, Udruge za pomoć i podršku žrtvama i svjedocima, Europskog doma Vukovar, Ženske udruge Izvor iz Tenje…

Kroz suradnju s predstavnicima/ama gore navedenih institucija i organizacija nastavljamo proširivati naše znanje o mogućnostima ostvarivanja prava naših korisnika/ca, kao i prenositi naša iskustva i primjere dobre prakse drugima.

MEĐUNARODNI PROJEKTI I SURADNJE

HELPLINE

Projekt **How Expertise Leads to Prevention, Learning, Identification, Networking and Ending Gender Based Violence (HELPLINE)** financiran je od strane Rights, Equality and Citizenship programa Europske unije.

Glavni cilj projekta je pružiti zaštitu i podršku ženama žrtvama rodnouvjetovanog nasilja promovirajući multidisciplinarni pristup predmetnom problemu, dok su specifični ciljevi unaprijediti postojeći sustav podrške ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja osiguravajući umnožavanje primjera dobre prakse, osiguravajući održiva policy rješenja u skladu s relevantnim EU direktivama, povećavajući kapacitete volontera/ki i stručnjaka/inja koji/e su u kontaktu sa ženama žrtvama nasilja te promovirajući međusektorsku suradnju povećati djelotvornu zaštitu i podršku ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja unaprijeđenjam postojećih službi za podršku ženama žrtvama te postavljanjem temelja za SOS nacionalnu liniju za žene žrtve nasilja, povećati svijest o problemu rodno uvjetovanog nasilja i doprinijeti promjenama u stavovima i ponašanju vezanom uz predmetni problem. Projektni partneri su Udruga za podršku žrtvama i svjedocima, Institute for Labour and Family Research (Slovačka), Pravosudna akademija, Policijska akademija i Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH. Projekt je podržala i Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova RH.

Točka na tjedan (N1, 24.11.2019.)

Projekt je 2019. ušao u drugu godinu provedbe, a posebno je javno zapažen zbog kampanje **„Nekima noćne more počinju kada se probude“**, kojom smo obilježile Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama.

U prostorijama udruge B.a.B.e., **30. siječnja** održan je prvi ovogodišnji sastanak na projektu. Zajedno s projektnim partnerima i predstavnicima/ama Udruge za podršku žrtvama i svjedocima, Nacionalnog pozivnog centra, Pravosudne i Policijske akademije te Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH. Održano je **7 fokus grupa** sa stručnjacima iz različitih područja djelovanja, kroz koje su definirane potrebe i problemi u sustavima podrške za žrtve obiteljskog nasilja te dvije fokus grupe s volonterima/kama. Između **24.** i **27. ožujka** posjetile smo Slovačku kao primjer dobre prakse. Sastale smo se s predstavnicama Institute for Labour and Family Research te smo posjetili Coordinating Methodological Centre for Gender Based and Domestic Violence gdje smo imali priliku iz prve ruke vidjeti kako funkcionira slovačka nacionalna linija za žene žrtve nasilja.

Također, sudjelovale smo i na sastancima u Ministry of Labour, Social Affairs and Family te Ministry of Justice. Drugi dan našeg studijskog posjeta uz pomoć WAVE

Network, sudjelovale smo na ukupno tri sastanka posjetivši pritom Association of Austrian Autonomous Women's Shelters & Women's Helpline, Women's Emergency Helpline Frauennotruf Stadt Wien te smo se sastale s gospođom Madeleine Petrovic iz Ministarstva za žene, obitelj i mlade koje je od 2018. godine dio Saveznog ureda Republike Austrije (Federal Chancellery). Nadalje, **26. lipnja** Petra Kontić je u Bruxellesu sudjelovala na sastanku za projekte iz programa Rights, Equality and Citizenship. Na drugom sastanku, **23. kolovoza**, dogovorene su pojedinosti za trening modul o obiteljskom nasilju, osmišljenom za potrebe volontera NPC-a te planovi za predstojeće aktivnosti. Održane su i fokus grupe sa stručnjacima iz različitih područja – **12. rujna** s pravosudnim djelatnicama, **16. rujna** s policijskim djelatnicima/ama, **24. listopada** sa stručnjacima iz nevladinog sektora, a **29. listopada** s medicinskim sestrama.

VIVIEN

VIVIEN – Obrazovna mreža za žrtve nasilja: obrazovni projekt za unaprjeđenje sustava podrške ženama žrtvama nasilja, ima za cilj doprinijeti sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama (VAW), s posebnim naglaskom na žene s invaliditetom. Projektne aktivnosti usmjerene su na unaprjeđenje kompetencija stručnjak(inj)a za rano prepoznavanje nasilja nad ženama i primjeren tretman žrtava, lišen sekundarne viktimizacije, a uz refleksiju stručnjak(inj)a o vlastitim stereotipima. U prvoj godini projekta u Hrvatskoj je provedeno istraživanje temeljeno na 246 anketa i 30 intervjua sa stručnjacima/kinjama koji/e u svom radu dolaze u doticaj sa žrtvama rodno uvjetovanog i obiteljskog nasilja, a rezlutati analize Sveučilišta u Parmi korišteni su za razvoj metodologija korištenih u treninzima koji su trenutačno u tijeku.

VIVIEN je europski projekt u trajanju od dvije godine, započeo je 1. studenog 2018. godine, financiran sredstvima Europske unije kroz program za pravo, jednakost i građanstvo, a koordinira ga Giolli Cooperativa, Italija. Projektne aktivnosti provode se u 4 europske zemlje: Italiji, Finskoj, Bugarskoj i Hrvatskoj, prikupljajući dobre prakse i inovativne modele iz svih država članica. Projektom se adresiraju trenutni izazovi i potrebe za civilnim doprinosom vladinim naporima da se suzbije nasilje nad ženama, uzimajući u obzir specifičnu ranjivost i potrebe žena s invaliditetom. Projekt je **11. rujna** predstavljen Županijskom timu Vukovarsko-srijemske županije za sprječavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te je dogovorena suradnja na razini županije.

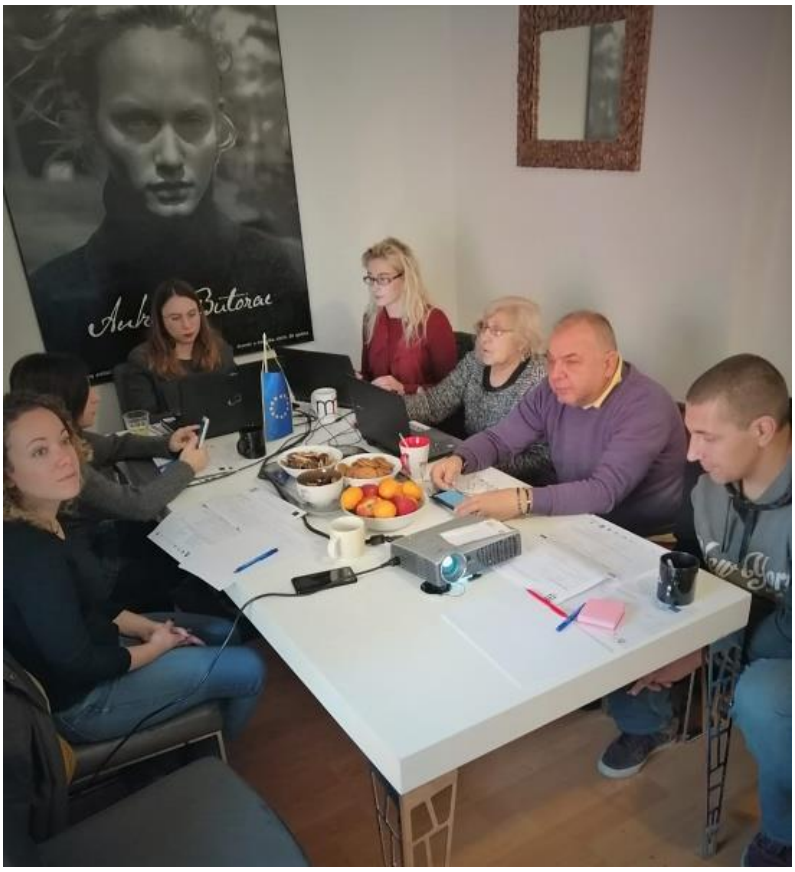

Između **3.** i **5. prosinca** udruga B.a.B.e. u Zagrebu je ugostila partnere na projektu, a zajedničko vrijeme iskorišteno kako bi se raspravio utjecaj rezultata provedenog istraživanja na predstojeće aktivnosti.

FreeEx

Projekt **RESPONSIBILITY. Freedom of Expression** ima za cilj identificirati i promovirati strateške pristupe rješavanju prijetnji i izazova govora mržnje, lažnih vijesti i zastrašivanja, kako bi se očuvale demokratske vrijednosti slobode izražavanja. Nositeljica projekta je austrijska udruga "The World of NGOs", a partneri su Sveučilište u Beču, "SPOC" (Bugarska), Institut za istraživanja Faragas (Bugarska) i B.a.B.e.. Projekt je poduprt je sredstvima Europske unije u okviru programa "Europa za građane", potprogram 2 "Demokratski angažman i građansko sudjelovanje. Projekt se sastojao od tri ključne cjeline:

- Razumijevanja kako europska društva percipiraju aktualne prijetnje slobodi govora, istraživanja kako se ovaj vid slobode koristi odgovorno, ali i gdje su granice slobode izražavanja u demokratskim okruženjima.
- Razumijevanja kako se civilno društvo nosi s aktualnim preprekama slobodi izražavanja i identificiranja efektivnih rješenja.
- Diseminacije nalaza; izrade priručnika koji će se podijeliti organizacijama diljem Europe.

Projekt je zaključen **završnom konferencijom** održanom **14. lipnja**, a jednu od diskusija moderirala je predstavnica udruge B.a.B.e.

Hand in hand for victims of gender-based violence

Ovaj projekt nastavak prethodnih projekata usmjerenih na međunarodno umrežavanje. I ove godine projekt je financirala Human Rights House Foundation.

Projekt je uključivao 2 studijska posjeta između članica Kuća ljudskih prava, konkretno Kuće ljudskih prava Zagreb i Kuće ljudskih prava Azerbajdžan. U projektu su sudjelovale 2 članice; B.a.B.e. Budi aktivna. Budi emancipiran. i WARD Women's Association for rational Development . S obzirom da obje navedene organizacije djeluju s ciljem zaštite ženskih ljudskih prava, svrha ovog projekta bila je povećati profesionalne kapacitete te razmijeniti relevantna iskustva u borbi protiv nasilja prema ženama.

Prilikom posjeta Bakuu u razdoblju od **15.** do **22. studenog**, predstavnice udruge B.a.B.e. posjetile su organizaciju domaćicu, ali i UNFPA, Society for Protection of Women's Rights koje nosi ime po Dilari Aliyevoj, Clean World Public Union's sklonište za žrtve obiteljskog nasilja, Državno povjerenstvo za obitelj, žene i djecu te su upoznale poznate ekspertkinje za rodna pitanja i aktivistkinje Zumrudu Jalilovu i Nisu. Tijekom sastanaka s navedenim organizacijama i institucijama, predstavnice B.a.B.e.-a predstavile su svoj rad, ali i razmijenile relevantna iskustva. Između **16.** i **18. prosinca**, predstavnice organizacije WARD posjetile su Zagreb gdje su se sastale s drugim predstavnicima/ama Kuće ljudskih prava Zagreb, ali i Željkom Barić, koordinatoricom Doma Duga Zagreb, Majom Štahan, koordinatoricom Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih i prekršajnih djela, predstavnicama Povjerenstva za ravnopravnost spolova grada Zagreba te predstavnicama Ureda za ravnopravnost spolova Vlade RH.

ASTRA Network

Između **21. i 25. listopada**, Svjetlana Knežević sudjelovala je na skupu **ASTRA Network - međunarodne mreže za seksualna i reproduktivna prava i zdravlje žena**, održanom u Poljskoj s 30 predstavnika/ica organizacija civilnog društva iz 15 zemalja. Članice ASTRA mreže raspravljale su o stanju reproduktivnih i seksualnih prava na području Centralne i Istočne Europe, kao i o izazovima i preprekama s kojima se susreću u svojim nacionalnim kontekstima u svakodnevnom radu, a sastanak je rezultirao planom izrade zajedničkog izvještaja o stanju ženskih ljudskih prava u regiji.

KAMPANJE

Preventivni program *Lily*

Preventivnim programom *Lily*, kojeg je pokrenulo Ministarstvo unutarnjih poslova, obilježen je Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama, s ciljem senzibilizacije šire javnosti za problem nasilja nad ženama i njegove prevencije. Nastao je u suradnji s Udrugom B.a.B.e., Povjerenstvom za ravnopravnost spolova, policijom Brodsko-posavske županije i tvornicom obuće Borovo, koja je zajedno s vukovarskim brendom "La Donna" proizvela poseban model Startas tenisica sa sloganom *#respectus*. U Vukovaru se **10. lipnja** održalo svečano premijerno predstavljanje projekta, a ujedno je i proslavljen 88. rođendan tvrtke Borovo. Početkom jeseni, **23. rujna**, a povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja prema ženama, projekt je predstavljen i u Kazalištu Vidra u Zagrebu. Projekt i tenisice *Lily* nazvane su prema sutkinji Ljiljani Hvalec, koja je ubijena 22. rujna 1999. godine tijekom tragične brakorazvodne parnice. Osim nje, stradala je i odvjetnica Hajra Prohić te bivša supruga počinitelja Gordana Oraškić, a teško je ranjena i zapisničarka Stanka Cvetković.

Dio prihoda od prodaje tenisica *Lily* doniran je Udruzi B.a.B.e., koja je podržala projekt i sudjelovala u aktivnostima preventivnog programa.

STEP UP!

Kao članica međunarodne mreže WAVE (Women Against Violence Europe) udruga B.a.B.e. provodila je zajedničku „Step Up!“ kampanju s ciljem ulaganja dodatnog napora u suzbijanje nasilja prema ženama, podizanja svijesti o tom pitanju te zaštite

žena i djevojčica žrtava nasilja. „Step-up!“ se sastojala od dvije prigodne online kampanje. Prva je provedena povodom Međunarodnog dana žena, kada smo na našim društvenim mrežama svakodnevno objavljivale relevantne članke te smo kreirale online kviz „Znaš li prepoznati seksizam?“. Uslijedila je kampanja ususret izborima za EU parlament, u sklopu koje je kreirano 9 razglednica kojima pozivamo mlade da izađu na izbore, montiran je i objavljen prigodni video te kreiran anketni upitnik proslijeđen kandidatima/kinjama za EU parlament - u fokusu svih pitanja bila je prevencija i suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja, te implementacija Istanbulske konvencije.

"Nekima noćne more počinju kada se probude..."

Ususret obilježavanju Međunarodnog dana borbe protiv nasilja prema ženama 25. studenoga, provedena je kampanja "Nekima noćne more počinju kada se probude..."u sklopu projekta HELPLINE kojeg B.a.B.e. provode u partnerstvu s Policijskom akademijom, Pravosudnom akademijom, Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima, Uredom za ravnopravnost spolova Vlade RH, slovačkim Institutom za rad i obiteljska istraživanja te uz podršku Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova. Projekt je financiran iz Rights, Equality and Citizenship programa Europske unije, a sufinanciraju ga Grad Zagreb i Ured za udruge Vlade RH.

Kampanja je započela **21. studenog**, postavljanjem billboard plakata s naslovom kampanje i brojevima telefonskih linija udruge B.a.B.e. i Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja. Koordinatorica projekta HELPLINE, Petra Kontić gostovala je u **4 televizijske**, **3 radijske emisije** i **jednom *podcastu*** kako bi detaljnije govorila o ciljevima kampanje i problematici nasilja nad ženama. Objavljena su **2 intervjua u tiskanim medijima** i **2 intervjua** u na internetskim portalima. Tiskano je **2000 letaka**, a ukupno **11 *billboard* plakata** postavljeno je u Zagrebu (5), Splitu (3), Rijeci (2) i Osijeku (1). Preko 25 različitih portala prenijelo je vijest o kampanji. Snimljen je i **TV spot**, koji je u prosincu 2019. prikazan **101 put** na nacionalnoj televiziji (te 95 puta u siječnju 2020.). Ovom kampanjom nastojale smo unaprijediti postojeći sustav podrške ženama žrtvama rodno uvjetovanog nasilja osiguravajući akumuliranje primjera dobre prakse, održiva rješenja u skladu s relevantnim EU direktivama, povećavajući kapacitete volontera/ki i stručnjaka/kinja koji/e su u kontaktu sa ženama žrtvama nasilja te promovirajući međusektorsku suradnju.

EDUKACIJE

„Lajkaj različitost, šeraj toleranciju!“

Opći cilj projekta „Lajkaj različitost, šeraj toleranciju!“ bio je pružiti izvaninstitucionalnu podršku mladima u jačanju emocionalnih, kognitivnih i socijalnih sposobnosti potrebnih za usvajanje metoda nenasilne komunikacije i mirnog rješavanja sukoba. Projekt se sastojao od ukupno 14 edukativnih i 4 kreativnih radionica provedenih u 4 škole na području Vukovarsko-srijemske županije, s ciljem prevencije nasilja među djecom i mladima. Radionice su održane u OŠ Mijata Stojanovića u Babinoj Gredi, OŠ Blage Zadre u Vukovaru, Tehničkoj školi Županja i Gimnaziji Županja u razdoblju od siječnja do travnja 2019. godine, a u njima je sudjelovalo ukupno 74 učenika/ca. Obradom tema vršnjačkog nasilja, nenasilnog rješavanja sukoba, tolerancije i ljudskih prava, djeci i mladima se nastojalo prenijeti znanje i vještine potrebne za sprječavanje i primjereno reagiranje na nasilje u svojoj okolini, prepoznajući pritom rastuće izazove s kojima se susreću u prostorima virtualne komunikacije (primjerice cyberbullying). Specifični ciljevi projekta obuhvaćali su promicanje jednakopravnosti i socijalne uključenosti kroz poticanje na razumijevanje i prihvaćanje različitosti, obrazovanje o ljudskim pravima i kritičko uključivanje djece i mladih u razmatranje ove problematike. Važan faktor u procesu učenja bilo je i kreativno stvaralaštvo sudionika/ca, čiji su radovi u konačnici predstavljeni u sklopu izložbe na temu nenasilnog rješavanja sukoba, prihvaćanja različitosti i tolerancije.

Projekt je proveden u razdoblju od studenog 2018. godine do kolovoza 2019. godine, a sastojao se od niza edukativnih i kreativnih radionica, izložbe učeničkih radova, kreiranja i tiskanja priručnika te online kampanje. Edukativne radionice usmjerene su na prevenciju nasilja nad i među djecom i mladima što podrazumijeva podršku nenasilnom rješavanju sukoba kao i upoznavanje i poticanje djece i mladih na prihvaćanje različitosti, koje vodi većoj socijalnoj uključenosti, ali i smanjenju svih pojavnih oblika nasilja nad i među djecom i mladima. Projekt je zaključen 11. lipnja izložbom učeničkih radova.

„FON – Filmom o nasilju“

Od **9.** do **16. prosinca** 2019. održale smo ciklus filmskih radionica pod nazivom „Fon – filmom o nasilju“, u suradnji s Osnovnom školom Ive Andrića u Sopotu. Cilj ovog

projekta bio je podići svijest djece i mladih o problemu vršnjačkog nasilja te ih kroz proces stvaranja kratkog filma potaknuti na te ih kroz proces stvaranja kratkog filma potaknuti na kritički pristup ovoj temi. Sudjelujući u raspravama i kreativnim

aktivnostima pisanja scenarija, snimanja i montaže filma, učenici/e OŠ Ive Andrića stekli/e su praktične vještine, ali i upoznali/e sve aspekte vršnjačkog nasilja, uključujući tehnike prepoznavanja i suočavanja s nasiljem. U ovim intenzivnim radionicama sudjelovalo je ukupno 20 učenika/ca, a proizvedena su 3 kratka igrana filma, koji su potom objavljeni na stranicama Udruge i škole. Projekt je financirao Grad Zagreb.

Edukacija za volontere/ke

Uz edukacije za volontere Nacionalnog pozivnog centra, 12. travnja naša je vanjska suradnica Ines Bojić održala i edukaciju za volontere/ke Pravnog savjetovališta udruge B.a.B.e. Uključivanjem volontera kontinuirano poboljšavamo kvalitetu usluga besplatne pravne pomoći za sve kojima je ona potrebna.

Ostale edukacije

Dana **16. travnja** u Nastavnom središtu civilne zaštite u Zagrebu, sudjelovale smo u **edukaciji namijenjenoj operaterima centra 112** koji će do ustrojavanja 24 satne linije za pomoć žrtvama zaprimati pozive građana i građanki vezano uz nasilje u obitelji i nasilje nad ženama. Radi se o jednoj u nizu edukacija koje Ministarstvo unutarnjih poslova kontinuirano provodi u području osposobljavanja cjelokupnog operativnog sastava policije koji postupa u slučajevima nasilja u obitelji, a sve u cilju postizanja viših standarda u zaštiti i podršci žrtvama. Sudionicima/ama edukacije pridružio se i ministar unutarnjih poslova dr.sc. Davor Božinović koji se obratio nazočnima te su razmijenjena iskustava prisutnih predstavnica građanske inicijative, organizacija civilnog društva i aktivistkinja. Od **9.** do **11. srpnja** održavala se **„Projektna klinika za izradu projekata u sklopu natječaja iz Europskog socijalnog fonda: Jačanje kapaciteta društvenih poduzetnika“**. Radionica se održala u prostorijima Kuće ljudskih prava Zagreb, a organizirali su je EU savjetovanje i Margina. Stručna suradnica udruge B.a.B.e. bila je među sudionicima/ama.

U dva navrata, **11. listopada** i **22. studenog** održane su specijalizirane **edukacije za buduće volontere Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja** o tome kako pružiti podršku žrtvama obiteljskog nasilja. Edukacije je održala naša

psihologinja Bruna Nedoklan, a cilj im je bio dodatno senzibilizirati volontere/ke te im omogućiti dodatna znanja i vještine za rad sa ženama žrtvama nasilja. Također je sudjelovala u treningu za stručnjake/inje koji rade sa žrtvama nasilja održanom **19.** i **20. studenog** u Osijeku.

Tanja Štampar sudjelovala je ispred udruge B.a.B.e. **14.** i **15. listopada** na radionici **„RAVNOPRAVNOST ZA SVE!“** koju je organizirala Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova u suradnji s CESI - Centrom za edukaciju, savjetovanje i istraživanje. Radionica se provodila u Hotelu Academia u Zagrebu u sklopu projekta - "Jednaka prava - jednake plaće - jednake mirovine" kojeg financira Europska komisija. Svrha projekta, kao i radionica, bila je podizanje svijesti o društvenom problemu jaza u plaćama i mirovinama između muškaraca i žena, u cilju sprječavanja rizika siromaštva za žene u Hrvatskoj.

Voditeljica psihološkog savjetovališta udruge B.a.B.e. sudjelovala je u razdoblju od **23.** do **25. listopada** na **Izobrazbi za korisnike višegodišnjih financijskih podrški Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i Konferenciji "Civilno društvo 2030.: RH-EU_Euro-Mediteran"**.

Dana **22. studenog** također smo u Staroj gradskoj vijećnici prisustvovale smo jednodnevnoj edukaciji organiziranoj u okviru projekta **"Izgradnja učinkovitije zaštite: promjena sustava za borbu protiv nasilja prema ženama"**. Nositeljica projekta bila je Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova RH u partnerstvu sa Ženskom sobom, a edukacija je popraćena izložbom "Oporavak je moguć", koja tematizira seksualnu traumu te ukazuje na rad stručnjaka/inja u tom području.

Kako se aktivnosti udruge većim dijelom financiraju kroz projekte, u 2019. smo dvjema stručnim suradnicama omogućile tromjesečno usavršavanje za **Asistenta/icu na EU projektima**, koje se odvijalo na Pučkom otvorenom učilištu Petar Zrinski. Kroz ovu edukaciju, koja je započela **29. listopada**, suradnice su stekle vještine pripreme projektnog prijedloga i provedbe projekta, čime smo dodatno ojačale provedbene kapacitete udruge.

TRENINZI

Međusektorski treninzi i sektorski seminari (VIVIEN)

U sklopu projekta VIVIEN, B.a.B.e. su održale niz međusektorskih treninga na kojima su sudjelovali/e stručnjaci/kinje iz resora policije, pravosuđa, socijalnih usluga, medicine, obrazovanja i civilnog društva. Prvi od tri treninga održan je u Vinkovcima od **25.** do **27. rujna 2019.**, drugi se trening održao **6.** i **7. studenog**, dok je treći trening planiran za 2020. godinu. Tridesetak sudionika/ica treninga s područja Vukovarsko-srijemske županije educirale su stručnjakinje: psihologinja Bruna Nedoklan, pravnica i aktivistkinja Sandra Benčić i odvjetnica Ines Bojić. Unutar istog projekta održana su **2 seminara za rukovoditelje/ice** u Vukovaru (**11. rujna**) i Vinkovcima (**20. rujna**) te **2 sektorska seminara senzibilizacije** u Županji (**3. listopada**) i Vukovaru (**22. listopada**). Cilj treninga i seminara bio je senzibilizirati i usavršiti znanja stručnjaka/inja kako bi što učinkovitije zaštitili/e žrtve nasilja te uspostavili/e interdisciplinarnu suradnju i koordiniranost različitih resora.

Ostali treninzi

U dvorani Kuće ljudskih prava Zagreb **29. svibnja** održan je **jednodnevni trening** za organizacije civilnog društva o pristupu i postupanju sa žrtvama zločina iz mržnje. Imajući u vidu da su kaznena djela počinjena iz mržnje svakodnevna stvarnost diljem EU, provođenjem treninga za predstavnice/ke civilnog društva nastojalo se pridonijeti unapređenju postojećih znanja i vještina u radu sa stvarnim ili potencijalnim žrtvama zločina iz mržnje. Na treningu je sudjelovala i predstavnica udruge B.a.B.e. Sličan trening održan je i **21. studenog** u prostorijama Volonterskog centra Osijek, kada je naša psihologinja održala radionicu o radu s žrtvama zločina iz mržnje.

Između **13.** i **15. studenog** naša stručna suradnica posjetila je Bratislavu, gdje je sudjelovala u treningu **"Effective campaigning strategies, advocacy and defending human rights defenders"** u sklopu WAVE TRAINING INSTITUTE-a 2019. Svojim sudjelovanjem učvrstile smo međunarodnu suradnju u području aktivizma za ljudska prava i kontekstualizirale svoj rad u okviru Europske unije.

KONFERENCIJE I OKRUGLI STOLOVI

Produbile smo svoje razumijevanje seksualnog nasilja sudjelujući **29. siječnja** na okruglom stolu **„Prevencija nasilničkog ponašanja i seksualnog uznemiravanja u sportu“** u organizaciji Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, Pravobraniteljice za djecu, Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora i saborskog zastupnika Veljka Kajtazija. Dana **31. siječnja**, u prostorijama Kuće ljudskih prava, Agencija Europske unije za temeljna prava (FRA) i Ured pučke pravobraniteljice, održali su zajednički **seminar o Povelji Europske unije o temeljnim pravima**. Sudjelujući u seminaru dodatno smo osvijestile ulogu civilnog društva u primjeni Povelje.

Dana **19. veljače** u prostorijama Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku održan je prvi sastanak **Nacionalnog tima za sprečavanje i borbu protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji** na kojem su nazočili svi članovi ili njihovi zamjenici. Na sastanku se raspravljalo o provedbi aktivnosti zadanih mjerama Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji te odredbama Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, partnerstvu nadležnih ministarstava u pripremi prijedloga projekta vezano uz sprečavanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, kojeg je nositelj Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a za koji će potreba financijska sredstva osigurati iz EU fondova. Na sastanku je kao članica tima sudjelovala Zdravka Sadžakov.

Posjećujući okrugle stolove posebno smo se posvetile problematici nasilja, stoga smo u Hotelu Westin **20. veljače** prisustvovale okruglom stolu **„Uloga medija u formiranju percepcije o nasilju nad ženama i femicidu - utjecaj na društvo i žrtve nasilja o problemu medijskog prikazivanja nasilja nad ženama i femicida“** u organizaciji Ženske sobe, a **22. veljače** u Ministarstvu pravosuđa sudjelovale smo u okruglom stolu **„Pojedinačna procjena žrtve – praktična iskustva i izazovi“** povodom obilježavanja Europskog dana žrtava kaznenih djela. Nastavljamo stavljati naglasak na potrebu izgradnje sveobuhvatne i koordinirane mreže pravne i psihosocijalne podrške za sve one čija su prava ugrožena, stoga smo **27. veljače** na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu poslušale javnu prezentaciju rezultata projekta Hrvatskog pravnog centra naslovljenog **„Unapređenje sustava podrške iz perspektive žrtava kaznenih djela“**.

Osim zaštite od nasilja, smatramo da je je izuzetno važno postaviti visoke standarde zaštite prava žena na samoodređenje, senzibilizirati javnost te tražiti od donositelja odluka da poštuju pravo žena na izbor i reproduktivno zdravlje, stoga smo **28. veljače** u Novinarskom domu u Zagrebu sudjelovale na okruglom stolu **„Zakon o pobačaju za 21. stoljeće: vjerujemo ženama“**. U suradnji s Centrom za reproduktivna prava, provedena je analiza

legislative i prakse država članica EU i Vijeća Europe, medicinskih smjernica za pružanje zdravstvenih usluga u području zaštite reproduktivnog zdravlja te međunarodnih standarda ljudskih prava i sudske prakse te je pripremljen Prijedlog zakona o sprečavanju i prekidu trudnoće koji zauzima pristup temeljen na načelima ljudskih prava i koji je u potpunosti usmjeren na pacijenticu i njezine zdravstvene potrebe.

Osim u projektima koje same provodimo, sudjelovale smo i u brojnim aktivnostima u organizaciji državnih institucija i nevladinih organizacija, koje su bile izravno ili neizravno usmjerene na izgradnju međusektorske suradnje u području borbe protiv nasilja nad ženama. Kao i uvijek, njegovale smo suradnju s institucijama i organizacijama civilnog društva usmjerenu na postizanje zajedničkih ciljeva. U prostorijama udruge B.a.B.e., **5. ožujka** održan je sastanak predstavnika/ca B.a.B.e., Centra za mirovne studije i Kuće ljudskih prava Zagreb radi pripreme za radni sastanak s operativnim timom Agencije Europske unije za temeljna prava (FRA i planiranju službenog posjeta ravnatelja Agencije Michaela O'Flahertyja Republici Hrvatskoj u travnju. Dana **6. ožujka** u prostorijama HUB385, sudjelovale smo na konferenciji i panelu o rodnoj ravnopravnosti **„Ravnopravnost je bolja za sve“**. Organizatori konferencije bili su IKEA, Europski parlament Ured u Hrvatskoj i Jutarnji list. Nastojale smo se uključiti i u globalne rasprave o položaju žena, sudjelujući u razdoblju od **11.** do **15. ožujka** na **63. sjednici Commission on the Status of Women** koja se održala u New Yorku. Povodom najave o pokretanju *web* stranice **Žene i mediji** kao središnjeg portala za sva pitanja vezana uz tematiku položaja žena u društvu, ravnopravnosti spolova i medija kao ključnog dionika u osvješćivanju i promicanju ovih tema, **21. ožujka** sudjelovale smo na sastanku Agencije za elektroničke medije zajedno s predstavnicama Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Caritasa, Središnjeg državnog ureda za šport, Hrvatskog olimpijskog odbora – Komisije za ravnopravnost spolova u sportu, Hrvatskog društva dramskih umjetnika, udruge B.a.B.e., ureda Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pučke pravobraniteljice. Zaključeno je kako će suradnjom i sinergijom svih uključenih strana portal postati otvorenom platformom za razmjenu informacija, iskustava i najbolje prakse dionika iz svih sfera života i društva.

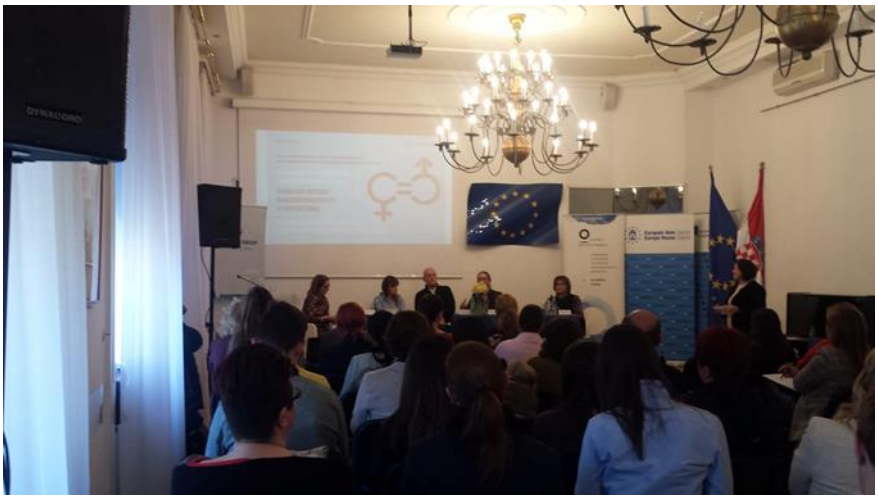

Povodom predstavljanja rezultata istraživanja Svjetske banke, **22. ožujka** sudjelovale smo u panel raspravi pod nazivom **„Investiranje u jednake mogućnosti za sve: analiza rodne ravnopravnosti u Hrvatskoj"**, pod pokroviteljstvom Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova.

Dana **25. ožujka** u dvorani Plaza Event Centra, u organizaciji Grada Zagreba, Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, a u suradnji s Eurocomm - PR/Inozemnim uredom Grada Beča u Zagrebu sudjelovale smo u okruglom stolu **„Zaštita od nasilja u obitelji u Gradu Zagrebu i Gradu Beču – razmjena iskustava**". Uz predavanje Željke Barić, ravnateljice Doma za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja „ Duga – Zagreb", posebno informativan je bio pregled socijalnih usluga i zaštitnih mjera za žrtve rodno uvjetovanog nasilja te iskustvo Karin Dietz, pravnice i psihosocijalne savjetnice SOS telefonske linije Grada Beča za žene žrtve nasilja. Neke od socijalnih usluga koje su dostupne žrtvama nasilja u Austriji su: pratnja za žrtve prilikom prijave nasilja, medicinskog pregleda i kasnije tijekom sudskog procesuiranja nasilja koje u samom postupku imaju pravo postavljati pitanja u interesu žrtve, boravak u tranzicijskim kućama dok se žrtve egzistencijalno ne osamostale i emocionalno osnaže, psihosocijalna i pravna pomoć.

Inzistirajući na institucionalnim poboljšanjima, **10. travnja** sudjelovale smo na panel raspravi o novom Protokolu o postupanju u slučaju nasilja u obitelji, u organizaciji inicijative *Spasi me*. Dana **13. travnja** socijalna radnica stručnog tima Sigurne kuće sudjelovala je na **jednodnevnom simpoziju** na Poljoprivrednom fakultetu u Vinkovima u organizaciji Hrvatske mreže zdravih gradova i Grada Vinkovaca. Uvodno predavanje „Izazovi, očekivanja i mogućnosti mentalnog sklopa djeteta, roditelja, sustava zajednice u 21. stoljeću – digitalnom dobu!?" održala je Predsjednica Hrvatske mreže zdravih gradova i UN-ova Agenda 2030. prof. dr. sc. Selma Šogorić, dr. med., Sveučilište u Zagrebu, Medicinski fakultet gdje je naglasila da se mora raditi na pozitivnom utjecaju kvalitetnog ranog odgoja i obrazovanja na razvoj djece.

Travanj je također obilježen završetkom rekonstrukcije zgrade Centra za socijalnu skrb Županja, a na **završnoj konferenciji 12. travnja** sudjelovala je Zdravka Sadžakov. Također, **25. travnja** u Kući Europe prisustvovale smo konferenciji **"Deset godina primjene Zakona o suzbijanju diskriminacije u Hrvatskoj"** u organizaciji pučke pravobraniteljice i Kuće ljudskih prava, a **27. travnja**, članica Udruge B.a.B.e. sudjelovala je na forumu **„Položaj žena u društvu i zaštita njihovih prava"**, organiziranom od strane Rotary E-kluba Hrvatska.

Dana **20. svibnja** u prostorijama Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske održana je konferencija **„Važnost umrežavanja i standardizacije u postupanju svih pružatelja podrške žrtvama i svjedocima kaznenih djela i prekršaja“** u organizaciji Victim Support Europe i Udruge za podršku žrtvama i svjedocima uz podršku Ministarstva pravosuđa i Europske komisije. Cilj održavanja Nacionalne konferencije bio je predstavljanje dosadašnjih postignuća i poduzetih mjera na području promicanja prava žrtava i svjedoka kaznenih djela i prekršaja s posebnim naglaskom na važnost umrežavanja i standardizacije rada svih dionika sustava podrške žrtvama i svjedocima. Konferencija je poslužila kao prilika za povezivanje i razmjenu iskustava predstavnika institucija i organizacija civilnog društva koje su uključene u rad sa žrtvama kaznenih djela i prekršaja.

S ciljem rasprave o pristupu obrazovanju te aktualnostima o obrazovnoj reformi i građanskom odgoju i obrazovanju, GOOD inicijativa u suradnji s ekspertima i suradnicima, organizirala je **31. svibnja konferenciju povodom obilježavanja godišnjice održavanja prosvjeda „Hrvatska može bolje!“**. Na konferenciji se kroz 3 panel rasprave potaknula diskusija o jednakom pravu na pristup obrazovanju, frontalnom uvođenju obrazovne reforme u sljedećoj školskoj godini, novim kurikularnim dokumentima, Školi za život, trenutnoj poziciji Građanskog odgoja i obrazovanja kao i modelima lokalne podrške uvođenju Građanskog odgoja i obrazovanja. Na konferenciji je sudjelovala i predstavnica udruge B.a.B.e.

U lipnju smo sudjelovale u okruglim stolovima **„Istraživanje; Znate li što potpisujete? Starije osobe i rizici dosmrtnog uzdržavanja"** u Uredu pučke pravobraniteljice (**4. lipnja**) te **„Obiteljsko nasilje - izazovi u svakodnevnoj praksi"** (**11. lipnja**) na Policijskoj akademiji.

Dana **6.** i **7. lipnja** socijalna radnica i psihologinja stručnog tima Sigurne kuće sudjelovale su na međunarodnom stručnom skupu pod nazivom **„Izazovi suvremenog roditeljstva"** na Visokom evanđeoskom teološkom učilištu u Osijeku. Skup je organiziran u sklopu projekta PAR – Podrška aktivnom roditeljstvu, u kojem je organizator skupa udruga Breza. Projekt je finaciran od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te Erasmus+ projekta Below 10 uz podršku Osječko-baranjske županije. Od **11.** do **13. lipnja** Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva održala je međunarodnu konferenciju u Zadru, pod nazivom **„Održivi razvoj (lokalnih zajednica) Euro-Mediterana"**, a u njoj je sudjelovala psihologinja udruge B.a.B.e., Bruna Nedoklan. Dan poslije, u Hrvatskom novinarskom domu održana je stručna konferencija **„Predstavljanje Strategije demografskog razvoja Grada Zagreba za razdoblje 2019.-2031."**, kojoj smo se također pridružile. Dana **17. lipnja** u prostorijama B.a.B.e. održan je sastanak s predstavnicima/ama Kuće ljudskih prava Oslo. Nadalje, **27. lipnja** sudjelovale smo na okruglom stolu Kuće ljudskih prava, naslovljenom **„Presumpcija nevinosti i procesna prava osumnjičenika u Hrvatskoj"**. Ljudska prava optuženika i osumnjičenika u Hrvatskoj u posljednjih nekoliko godina su značajno osnažena izmjenama zakona zbog usklađivanja s pravom Europske unije. Novosti su vidljive posebice u dijelu prava na pristup odvjetniku, audio - vizualnom snimanju postupka ispitivanja, pravu na sudjelovanje u kaznenom postupku te jačanju mehanizama za zaštitu pretpostavke nevinosti. Osim analize zakonodavnog okvira, predstavljeni su i nalazi istraživanja reprezentacija osumnjičenika/ca u medijima i javnosti u Hrvatskoj.

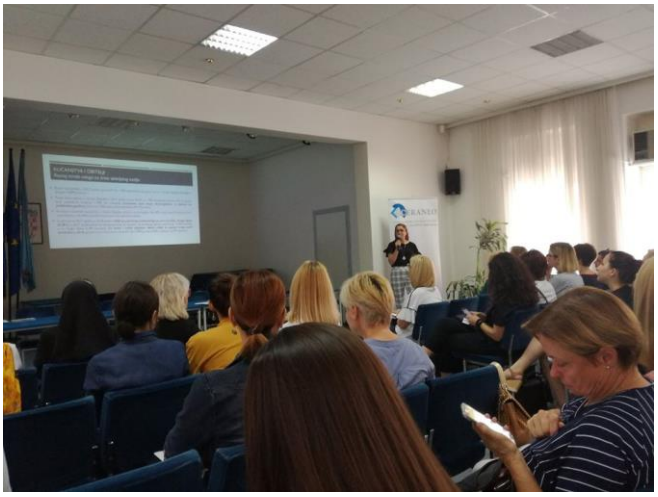

Privodeći kraju pripremu *web* stranice *Žene i mediji*, održan je sastanak **6. lipnja**. Pokretanje stranice obilježeno je **4. srpnja** u Muzeju Mimara okruglim stolom **"Žene u hrvatskom društvu"**. U radu okruglog stola sudjelovali/e su dr. sc. Nina Obuljen Koržinek, ministrica kulture Republike Hrvatske; Gordana Deranja, predsjednica Hrvatske udruge poslodavaca; prof. dr. sc. Vlatka Zoldoš, profesorica na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu; Morana Paliković Gruden, potpredsjednica Hrvatskog olimpijskog odbora; Ana-Marija Vrdoljak, članica Izvršnog odbora Hrvatskog društva dramskih umjetnika i Petra Kontić, B.a.B.e. - voditeljica programa „Rodna ravnopravnost". Skupu se obratila i predsjednica RH Kolinda Grabar Kitarović.

Dana **19. srpnja** predstavnice Sigurne kuće sudjelovale su na obilježavanju dana Grada Vinkovaca. Na štandu u središtu grada dijelile su promotivni materijal i informirale građane/ke o radu Udruge B.a.B.e., posebice o uslugama besplatnog pravnog i psihosocijalnog savjetovanja.

Svoje povijesno znanje produbile smo na predavanju Dr. Martine Bitunjac pod naslovom „Militantne sljedbenice: žene i ustaški pokret", koje se održalo **25. srpnja** u Kući ljudskih prava, u sklopu seminara pod nazivom **„Žene u ratu – žrtve, promatračice, počiniteljice"**.

Okrugli stol **„Obrazovanje učenika migrantskog porijekla – stanje stvari"** održan **13. rujna**, bavio se uključivanjem osoba migrantskog porijekla u hrvatski obrazovni sustav, aktivnostima koje javne politike provode na unapređenju ovog pitanja te predstavljanjem primjera dobre prakse koje provode organizacije civilnog društva na terenu.

Dana **20. rujna**, u Hotelu International u Zagrebu, održana je konferencija Udruge za podršku žrtvama i svjedocima **„Prava žrtve – osiguranje mjera zaštite"**. Konferencija je održana povodom obilježavanja šeste godine rada Nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja - 116 006, koji je otvoren 16. srpnja 2013. godine te trinaeste godišnjice osnivanja Udruge za podršku žrtvama i svjedocima, a poslužila je kao prilika za povezivanje predstavnika/ca institucija i organizacija civilnog društva koje su uključene u rad sa žrtvama kaznenih djela i prekršaja. Na konferenciji je ispred udruge B.a.B.e. sudjelovala Petra Kontić. Ulogu stručnjaka/inja u suočavanju s problemom nasilja dodatno smo istražile **23. rujna** sudjelujući na stručnom skupu **„Nasilje u društvu - izvor stresa i traume i/ili profesionalni izazov za stručnjake?"** povodom obilježavanja Nacionalnog dana borbe protiv nasilja nad ženama. Stručni

skup održan je s ciljem senzibilizacije javnosti kao i proaktivnog djelovanja mjerodavnih resora u pogledu zaštite od nasilja i unaprjeđenja međuresorne suradnje.

Bruna Nedoklan prisustvovala je završnoj konferenciji pod nazivom **„Kako smo postali obitelj - posvojenje dio moje priče“**, održanoj **27. rujna** u Centru za kulturu i informacije Maksimir. Konferenciju je organizirala Udruga „Na drugi način“ uz financijsku podršku Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, u okviru projekta „Priprema za posvojenje - podrška posvojiteljskim obiteljima“.

Poslušale smo i neke od okruglih stolova u sklopu ciklusa „Democracy in Motion“ u organizaciji Veleposlanstva Španjolske, koji su održani u Europskom domu Zagreb: **“Gender Equality: Realities and Challenges”** (**17. listopada**) i **“Demographic change and rural depopulation: a challenge for our societies”** (**5. studenog**). Također, **17. listopada** smo u Gastro Globusu posjetile konferenciju Grada Zagreba i Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, pod naslovom **„Znanost susreće regije“**. Konferencija je bila usmjerena na socijalnu politiku Grada Zagreba i postavljene strateške ciljeve Socijalnog plana Grada Zagreba 2014. – 2020. čime se iskazala važnost suradnje Grada Zagreba i akademske zajednice kao i šire javnosti u cilju pronalaženja novih rješenja i inovacija u provođenju i kreiranju socijalne politike na lokalnoj razini i to na znanstveno utemeljenim dokazima. Sljedeći smo dan svjedočile otvorenju drugog **Savjetovališta za djecu i odrasle žrtve obiteljskog nasilja Doma Duga Zagreb**, u Ozaljskoj 93. Time smo proslavile poboljšanje dostupnosti psihosocijalne podrške za žrtve obiteljskog nasilja u Zagrebu.

U prostorijama Dječjeg vrtića Cvrčak u Zagrebu, **6. studenog** održale smo tribinu naslovljenu **„Osvještavanje rodnog tipiziranja u dječjem vrtiću“**, u kojoj su sudjelovali/e odgajatelji/ce, psiholozi/ginje, pedagozi/ginje, logopedi/tkinje i defektolozi/ginje, održana je u sklopu programa „Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja“, s ciljem informiranja i rasprave o strategijama prevencije obiteljskog i rodno uvjetovanog nasilja kroz predškolski odgojno-obrazovni proces. Ovom tribinom naglašena je ključna uloga predškolskih odgajatelja/ica i ostalih stručnjaka/inja u obrazovnom sustavu za prevenciju rodno uvjetovanog nasilja i izgradnju uključivog, demokratskog društva.

Od **12. do 13. studenog** sudjelovale smo na **MEGAPHONE-u 2019**, međunarodnom događaju čiji je cilj stvoriti prostor za raspravu, razmjenu znanja i iznalaženje alata za učinkovito djelovanje u eri društvene polarizacije, dezinformacija i društveno-medijskih algoritama. Društvene posljedice tehnološkog razvoja i novih kanala komunikacije za mnoge od nas predstavljaju velik izazov, no ujedno i priliku za nove

oblike aktivizma, udruživanja i mobilizacije. Svojim sudjelovanjem na ovogodišnjem MEGAPHONE-u pridružile smo se pojedincima/kama i organizacijama koje žele osnažiti svoj aktivistički utjecaj koristeći prednosti tehnologije i tako se suprotstaviti sve snažnijim napadima na demokraciju i ljudska prava, koji svoj utjecaj uvelike duguju upravo komunikacijskim mehanizmima društvenih mreža i raširenosti digitalnih sadržaja. MEGAPHONE je godišnji događaj koji organizira TechSoup Europe, a okuplja aktiviste/ice, novinare/ke, grupe i nevladine organizacije s područja središnje i istočne Europe.

Također, **13. studenog** smo sudjelovale na okruglom stolu **„Regulacija govora mržnje na društvenim mrežama - izazovi za ostvarivanje slobode izražavanja“** u organizaciji Kuće ljudskih prava i Centra za mirovne studije u Hrvatskom novinarskom društvu.

Sudjelovale smo i u stručnom skupu povodom **obljetnice 100 godina djelovanja ZONTA INTERNATIONAL** i 25 godina ZONTA kluba Zagreb. Na skupu održanom **15. studenog** govorile su stručnjakinje iz različitih područja djelovanja, još jednom nas podsjećajući na strukturne probleme s kojima se i nakon dugogodišnjeg djelovanja susrećemo.

Svjetlana Knežević sudjelovala je **20. studenog** na sastanku u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, namijenjenom interaktivnoj raspravi o Trećem izvješću Republike Hrvatske prema Univerzalnom periodičkom pregledu (UPR) s predstavnicima nadležnih tijela koja su sudjelovala u njegovoj izradi. Nekoliko dana kasnije, **25. studenog**, u prostorijama Policijske akademije u Zagrebu održan je stručni skup pod nazivom **„Unaprjeđenje položaja žrtve nasilja u obitelji“**. Ministarstvo unutarnjih poslova time je obilježilo Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama – dan posvećen senzibilizaciji javnosti za globalni problem rodno uvjetovanog nasilja te jačanju odlučnosti žena da prijave nasilje kako bi pomogle ne samo sebi, već i svim drugim ženama koje se susreću s tim problemom. Sudionici/e skupa podijelili/e su svoja često komplementarna znanja i iskustva u radu sa žrtvama obiteljskog nasilja. Iako svaki sektor podrazumijeva specifične probleme i metode, na skupu je jednoglasno zaključeno kako je potrebno graditi snažnu međusektorsku suradnju i interdisciplinaran pristup pružanju podrške žrtvama obiteljskog nasilja. Među izlagačicama stručnog skupa govorila je i naša Svjetlana Knežević.

Dana **26. studenog**, B.a.B.e., Udruga žena Vukovar i Udruga za podršku žrtvama i svjedocima održale su radni sastanak predstavnica udruga koje rade sa ženama žrtvama nasilja na području Vukovarsko-srijemske županije.

Dana **9. prosinca**, u organizaciji Europskog Doma Zagreb i Europskog Pokreta Hrvatska održana je tribina naziva **„Zajedno za svijet bez nasilja nad ženama i djevojčicama"** na kojoj su govorile Željka Barić, dr.sc. - ravnateljica Duge Zagreb, Dom za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja i Petra Kontić, voditeljica programa Rodna ravnopravnost udruge B.a.B.e.

Voditeljica programa Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije, Ivana Sučić, sudjelovala je **10. prosinca** u Osijeku na javnoj raspravi **„Prepreke ostvarivanja prava na rad"** koju je u okviru projekta Pokreni organizirala Ženska udruga „Izvor" iz Tenje u partnerstvu s Udrugom gluhoslijepih osoba Grada Osijeka, Osječko-baranjske županije i Grada Osijeka. Ivana Sučić održala je predavanje na temu „Problemi s kojima se suočavaju žene pri izlasku iz nasilja" u kojem se osvrnula na rad Sigurne kuće Vukovarsko-srijemske županije, psihosocijalno savjetovalište i deinstitucionalizaciju korisnica.

U suradnji s Klubom studenata psihologije STUP, organizirale smo **12. prosinca** 2019. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu okrugli stol pod nazivom **"Uloga psihologa i psihologinja u radu sa žrtvama obiteljskog nasilja"**. Okruglim stolom omogućio se uvid zainteresiranima u rad psihologa/inja u raznim institucijama sa žrtvama obiteljskog nasilja te je otvorio pitanje odgovarajućeg pristupa.

PRAĆENJE JAVNIH POLITIKA

Posvećene praćenju javnih politika koje utječu na pomake prema rodnoj ravnopravnosti i nenasilnom društvu, odazvale smo se pozivima na sudjelovanje u relevantnim sjednicama lokalnih i nacionalnih vlasti. Dana **17. travnja** voditeljica programa Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije Udruge B.a.B.e., kao članica Povjerenstva sudjelovala je na zajedničkoj **sjednici Povjerenstva za ravnopravnost spolova i Koordinacije za ljudska prava** na kojoj je predstavljen Medijski kodeks sa smjernicama za senzibilizirano izvještavanje o nasilju prema ženama i femicidu (kojeg je izdao Ured pravobraniteljice za ravnopravnost spolova)

te je prezentiran je projekt Nasilje u vezama mladih (provodi ga Crveni križ u srednjim školama). Druge sjednice održane su **12. lipnja** i **20. rujna**. Također, **17. travnja** prisustvovale smo 26. sjednici Povjerenstva za ravnopravnost spolova Grada Zagreba s dnevnim redom **„Zašto i kako do rodno osviještenog proračuna – predstavljanje Studije o rodnoj osjetljivosti Proračuna Grada Zagreba"**, a **20. svibnja** u Staroj gradskoj vijećnici održana je zajednička tematska sjednica Povjerenstva za ravnopravnost spolova, Gradske koordinacije za ljudska prava, Odbora za socijalnu skrb, Odbora za zdravstvo i Odbora za obrazovanje **„Nasilje u obitelji - pozitivni pomaci i izazovi za pravosuđe"** koju smo također pohodile. S obzirom na važnost koju pridajemo implementaciji Istanbulske konvencije, **4. srpnja** smo sati u zgradi Hrvatskog sabora Odbor za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora poslušale tematsku sjednicu (27. sjednicu Odbora) posvećenu problematici zaštite žrtava nasilja u obitelji, s naglaskom na potrebu financiranja provedbe Konvencije. Slijedom prepoznavanja ove potrebe, **28. studenog** u zgradi Hrvatskog sabora održana je tematska sjednica (31. sjednica Odbora) posvećena obilježavanju Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama na temu „**Sigurne kuće: jučer, danas, sutra"**. Na sjednici su predstavljena dosadašnja postignuća u osiguravanju sigurnog smještaja za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji te primjeri dobre prakse, ali su i prikazane brojne prepreke ostvarenju zadanih ciljeva. Posljednja sjednica koju smo posjetile održana je **10. prosinca**, u nadležnosti Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora, a na njoj su predstavljeni prijedlozi izmjena Kaznenog zakona te Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji.

TJEDAN UDRUGA

Kao i svake godine, **13. lipnja** imale smo priliku javno predstaviti svoj rad sudjelujući na manifestaciji Tjedan udruga. Manifestaciju je organizirao Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, a rezultat je izvrsne suradnje i partnerskog odnosa s udrugama koje djeluju na području grada. Udruga B.a.B.e. izložila je svoje publikacije na jednom od štandova na Trgu Europe, gdje su naše predstavnice razmijenile iskustva, kako s drugim sudionicima/ama, tako i s građanima/kama.

B.A.B.E. U MEDIJIMA

U 2019. godini zabilježile smo 144 pojavljivanja u medijima, kojima je ostvarena prepoznatljivost rada udruge, informiranje šire javnosti o aktualnim projektima te senzibilizacija građana i građanki za pitanja ljudskih prava i socijalne uključenosti. Službena stranica udruge posjećena je 122 123 puta, a na njoj su objavljena 53 članka, dok su na Facebook stranici objavljena 184 članka.

Publikacije

Ovogodišnjim publikacijama pokrile smo niz važnih tema, od vršnjačkog i obiteljskog nasilja do slobode govora. Neke od brošura i letaka za disemniaciju rezultata i promociju naših projektata objavljene su u tiskanom obliku – „Lajkaj različitost, šeraj toleranciju" i „Nekima noćne more počinju kada se probude" (2000 letaka, 11 *billboarda*), dok su ostale objavljene na našim mrežnim stranicama – „Strategije protiv mržnje i dezinformacija" (www.babe.hr), WAVE letak o seksualnom nasilju (Facebook), Protokol o postupanju volontera nacionalnog pozivnog centra za žrtve kaznenih djela i prekršaja u slučaju nasilja u obitelji (www.stop-nasilju.com, HR/ENG).

Podrška štrajku prosvjetnih radnika/ca

Među najvažnijim događajima u 2019. godini, čije će se posljedice odraziti na budućnost nas i naše djece, bio je dugotrajni štrajk prosvjetnih radnika i radnica, koji/e su zahtjevali/e povećanje koeficijenta svojih plaća od 6,11%, čime bi se nadoknadio zaostatak za koeficijentima ostalih javnih službenika/ca. Puno je puta naglašeno kako se radi o borbi za dostojanstvo učitelja/ica, nastavnika/ca i profesora/ica te za prepoznavanje njihove ključne uloge u životima pojedinaca i

formiranju društvenih vrijednosti, kao i uloge provoditelja/ica kurikularne reforme, što za njih predstavlja dodatno opterećenje. Smatramo da su zahtjevi štrajka bili legitimni te da su dio šireg konteksta borbe za egalitarno i osviješteno društvo za kakvo se zalažemo, stoga smo supotpisale javno pismo podrške zajedno s nizom drugih nevladinih organizacija.

PROJEKTI I PROGRAMI 2019.

Naziv projekta/programa	Donatori	Partnerstva
Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci na području Vukovarsko-srijemske županije	Vukovarsko - srijemska županija, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Grad Vinkovci	
Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja (pravno i psihološko savjetovalište)	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Ministarstvo pravosuđa, Grad Zagreb	Centar za socijalnu skrb Županja, Centar za socijalnu skrb Vinkovci, Centar za socijalnu skrb Vukovar
HELPLINE	Europska komisija, Grad Zagreb, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske	Udruga za podršku žrtvama i svjedocima, Institute for Labour and Family Research (Slovačka), Pravosudna akademija, Policijska akademija, Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH
VIVIEN	Europska komisija, Grad Zagreb, Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske	Giolli Cooperativa Sociale, ACAV, Sveučilište u Parmi, Satakunta Sveučilište primijenjenih znanosti, Eyes on Four Paws Foundation, Narodno učilište "Sv. Kiril i Metodij 1924"
FreeEx	The World of NGOs (Europska komisija/partneri na projektu)	The World of NGOs, Sveučilište u Beču, SPOC, Institut za istraživanja Faragas
Lajkaj različitost, šeraj toleranciju!	Ministarstvo znanosti i obrazovanja	Osnovna škola Blage Zadre, Osnovna škola Mijat Stojanović, Gimnazija Županja, Tehnička škola Županja
Hand in Hand for victims of gender-based violence	The Human Rights House Foundation	WARD (Azerbajdžan)

FON – filmom o nasilju	Grad Zagreb	Osnovna škola Ive Andrića
REP – Režirajmo promjene!	Ministarstvo znanosti i obrazovanja	Osnovna škola Blage Zadre, Osnovna škola Mijat Stojanović, Osnovna škola Dragutina Tadijanovića, Osnovna škola Siniše Glavaševića
Be the change!	Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske	
Institucionalna podrška i Sporazum o podršci za uključivanje u Program izobrazbe i umrežavanja za korisnike višegodišnjih podrški	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	
Jednokratna financijska potpora	Grad Zagreb	

Naš tim u 2019. godini:

- **Zdravka Sadžakov**, politologinja, koordinatorica organizacije i voditeljica programa Prevencija i suzbijanje svih oblika rodno uvjetovanog nasilja
- **Petra Kontić**, sociologinja, voditeljica programa Rodna ravnopravnost
- **Svjetlana Knežević**, novinarka, voditeljica programa Zagovaranje i praćenje zakonodavnih procedura, javnih politika i provedbenih mjera
- **Ivana Sučić**, sociologinja, voditeljica programa Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci u Vukovarsko-srijemskoj županiji
- **Dajana Pul Bošnjaković**, voditeljica ureda
- **Tatjana Repalust**, voditeljica financija
- **Sandra Brkljač**, psihologinja, stručna suradnica na programu Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci u Vukovarsko-srijemskoj županiji
- **Bruna Nedoklan**, psihologinja, voditeljica Psihološkog savjetovališta
- **Vjekoslava Glušac**, socijalna radnica, stručna suradnica na programu Pružanje egzistencijalne zaštite i psihosocijalne podrške ženama žrtvama nasilja i njihovoj djeci u Vukovarsko-srijemskoj županiji
- **Jasmina Katunar**, domaćica u Sigurnoj kući Vukovarsko-srijemske županije
- **Tanja Štampar** i **Sara Maksimović**, stručne suradnice (polaznice stručnog osposobljavanja)

Zaključak

Udruga B.a.B.e. u 2019. godini obilježila je 25 godina djelovanja s ciljem ostvarenja rodne ravnopravnosti, socijalne uključenosti i vladavine prava. Vrijednosti koje smatramo univerzalnima čak i u duboko podijeljenom društvu kakvo je hrvatsko, još uvijek se ne podrazumijevaju i nisu zajamčene institucionalnim mehanizmima. Unatoč brojnim napadima na civilno društvo u Hrvatskoj, ustrajemo na važnosti uloge nevladinih dionika u promicanju demokratske kulture i zaštiti temeljnih prava građana i građanki. Tijekom dva i pol desetljeća, svjedočile smo pomacima za koje smo se borile, ali i razočaranjima u trenutcima kada su ti pomaci ponovno dovedeni u pitanje. Takvih je trenutaka u 2019. bilo dovoljno da se ne prepustimo lažnoj sigurnosti površinskih promjena i floskula, već da nastavimo propitivati odnose moći u društvu i ustaljene obrasce koji stavljaju pojedine društvene skupine u nepovoljan položaj. Ne sumnjajući u dugotrajnost borbe pred nama, ostajemo u njoj osnažene novim spoznajama i nadom koja proizlazi iz unaprjeđenih suradnji i građanske podrške.

Financijski izvještaj - 2019

Bilanca

Aktiva	
Nefinancijska imovina	22.562
Financijska imovina	874.642
Ukupno aktiva	**897.204**
Pasiva	
Obveze	616.586
Vlastiti izvori	280.618
Ukupna pasiva	**897.204**

Račun prihoda i rashoda

Prihodi	
Prihodi od prodaje robe i pružanja usluga	37.565
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	200
Prihodi od financijske imovine	2.187
Prihodi od donacija	2.377.840
Ostali prihodi	27.963
Ukupno prihodi	**2.445.755**
Rashodi	
Rashodi za zaposlene	1.207.053
Materijalni rashodi	1.085.964
Rashodi amortizacije	12.395
Financijski rashodi	7.779
Transferi partnerima	79.760
Ostali rashodi	1
Ukupno rashodi	**2.392.952**
Preneseni višak prihoda iz 2018.	227.815
Višak prihoda poslovanja u 2019.	52.803
Višak prihoda raspoloživ u 2020.	280.618
Odgođeno priznavanje rashoda	483.912
Stanje novčanih sredstava na početku godine	1.308.879
Stanje novčanih sredstava na kraju godine	863.384

Prihodi - 2019

1	**Prihodi od donacija iz proračuna**	**1.229.022**
1.1.	Prihodi iz državnog proračuna	**794.426**
	Državni proračun RH za EU projekte	1.953
	Ministarstvo pravosuđa	85.000
	Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku	594.934
	Ministarstvo znanosti i obrazovanja	112.539
1.2.	Prihodi iz proračuna jedinica lokalne i područne samouprave	**434.596**
	Proračuna jedinica lokalne i područne samouprave za EU projekte (Grad Zagreb)	65.000
	Grad Zagreb	113.135
	Grad Vinkovci	3.000
	Vukovarsko-srijemska županija	253.461
2	**Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija**	**870.029**
	Prihod ostvaren iz sredstava EU - amortizacija dugotrajne imovine	2.392
	European Commission	678.068
	Giolli Società Cooperativa Sociale	84.217
	The World of NGO's	48.743
	Human Right House Foundation	49.110
	Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske	7.499
3	**Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba**	**278.489**
	Komunalac d.o.o.	770
	Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva	277.719
4	**Prihodi od pružanja usluga**	**37.565**
5	**Ostali prihodi**	**30.650**
	Prihodi od članarina	200
	Prihodi od financijske imovine	2.187
	Prihodi od građana i kućanstava	300
	Prihodi od refundacija (Hrvatski zavod za zapošljavanje)	27.603
	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	360
UKUPNO - PRIHODI		**2.445.755**

Rashodi - 2019

1	**Rashodi za zaposlene**	**1.207.053**
	Plaće zaposlenika (bruto)	1.040.517
	Doprinosi na plaće i ostali rashodi za radnike	166.536
2	**Materijalni rashodi i rashodi za usluge**	**1.085.964**
	Naknade za prijevoz zaposlenika i službena putovanja zaposlenika	116.055
	Naknade troškova službenih putovanja osobama izvan radnog odnosa	61.413
	Usluge telefona, pošte i prijevoza	50.527
	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	37.380
	Komunalne usluge	30.995
	Energija	49.671
	Zakupnine i najamnine	7.558
	Usluge studentskih centara	9.443
	Računalne i grafičke usluge	22.500
	Odvjetničke,računovodstvene i revizijske usluge	208.975
	Premije osiguranja,reprezentacija,članarine,kotizacije	27.150
	Usluge promidžbe i informiranja	220.641
	Uredski materijal	10.725
	Materijal za čišćenje i održavanja	2.690
	Intelektualne usluge - drugi dohodak	9.460
	Sitan inventar i auto gume	40.617
	Ostali materijalni rashodi i usluge	180.164
3	**Rashodi amortizacije**	**12.395**
4	**Financijski rashodi**	**7.779**
	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	3.944
	Negativne tečajne razlike i valutna klauzula	3.835
5	**Donacije - transferi partnerskim organizacijama po projektima**	**79.760**
6	**Otpisana potraživanja**	**1**
UKUPNO - RASHODI		**2.392.952**

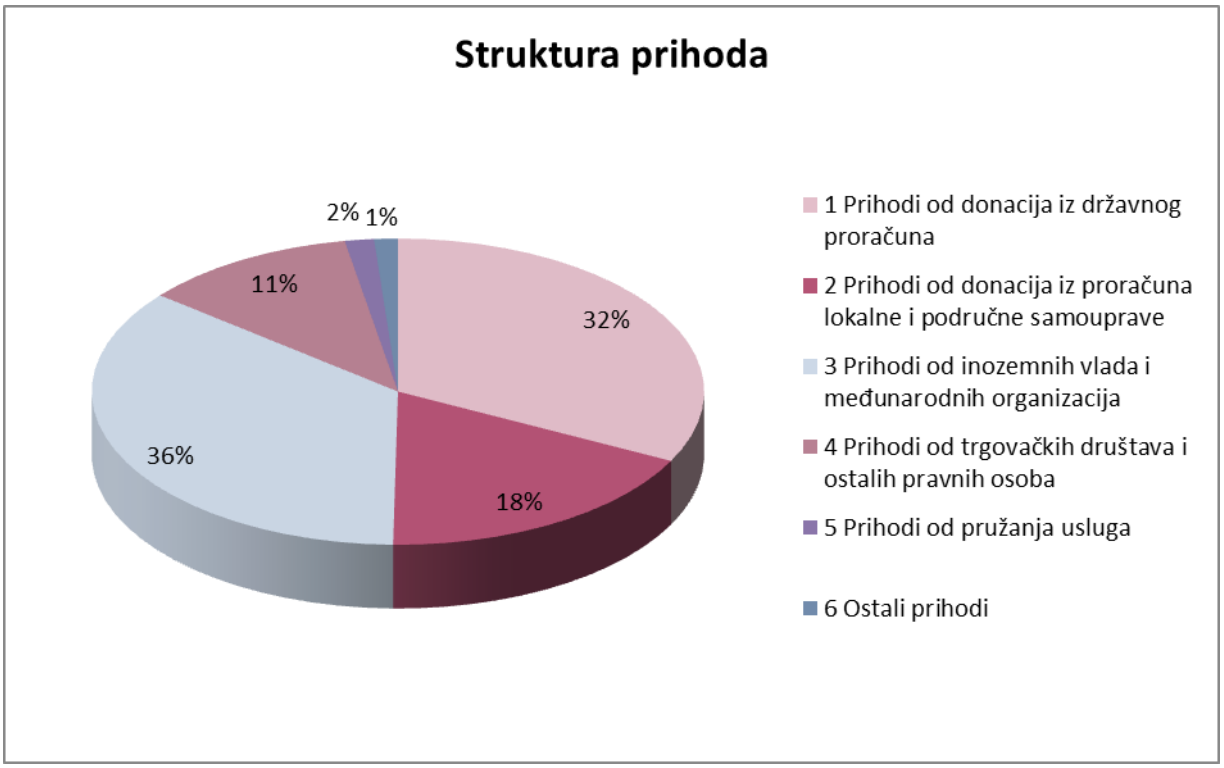
Struktura prihoda
2%
1%
11%
32%
36%
18%
1 Prihodi od donacija iz državnog proračuna
2 Prihodi od donacija iz proračuna lokalne i područne samouprave
3 Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija
4 Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba
5 Prihodi od pružanja usluga
6 Ostali prihodi

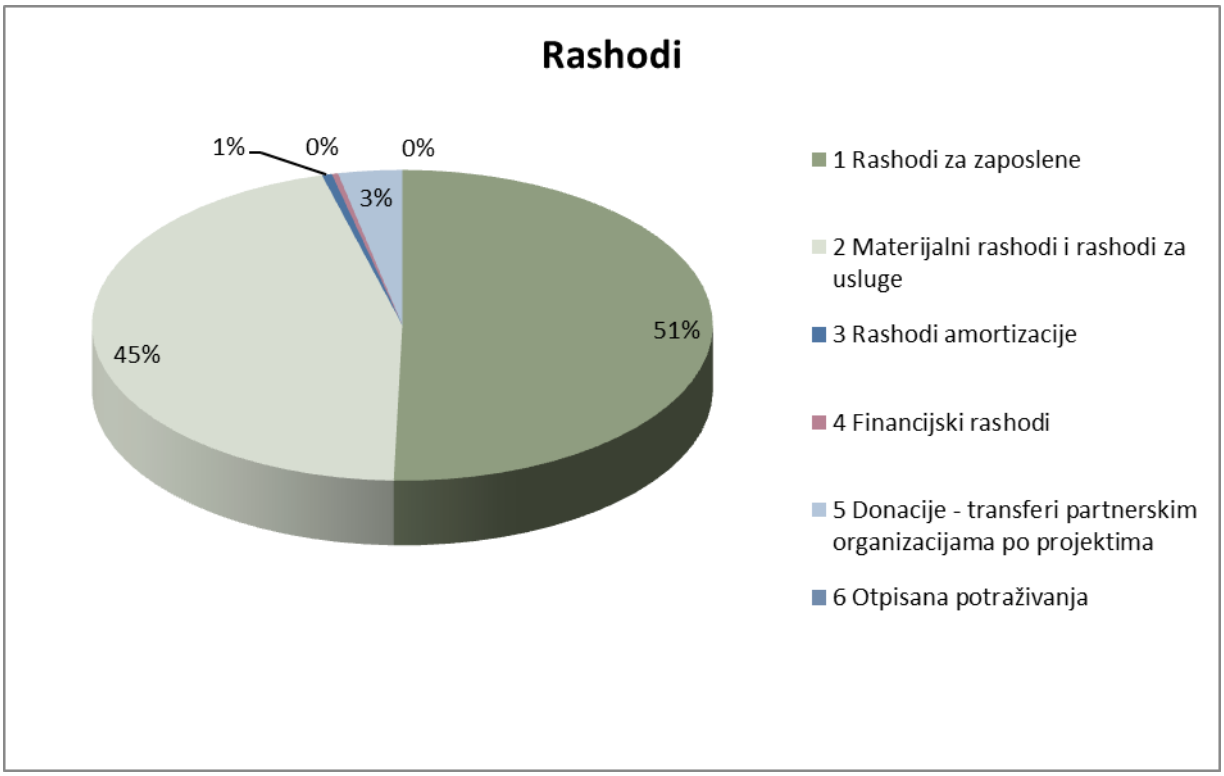
Rashodi
1%
0%
0%
3%
51%
45%
1 Rashodi za zaposlene
2 Materijalni rashodi i rashodi za usluge
3 Rashodi amortizacije
4 Financijski rashodi
5 Donacije - transferi partnerskim organizacijama po projektima
6 Otpisana potraživanja